Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (veľká komora)

z 10. septembra 2024*

Obsah

Právny rámec 4

Jednotná akcia 2008/124 4

Rozhodnutie 2014/349/SZBP 6

Rozhodnutie (SZBP) 2018/856 6

Okolnosti predchádzajúce sporu 6

O žalobe na Všeobecnom súde 8

Napadnuté uznesenie 9

Konanie na Súdnom dvore a návrhy účastníkov odvolacieho konania 10

O odvolaniach 11

O prvej výhrade prvej časti, druhej a tretej výhrade druhej časti a tretej časti jediného odvolacieho dôvodu vo veci C-29/22 P, ako aj o prvej a druhej časti prvého odvolacieho dôvodu, druhej časti druhého odvolacieho dôvodu, treťom odvolacom dôvode a druhej časti štvrtého odvolacieho dôvodu vo veci C-44/22 P 12

Argumentácia účastníkov konania 12

Posúdenie Súdnym dvorom 15

O druhej výhrade prvej časti a prvej výhrade druhej časti jediného odvolacieho dôvodu vo veci C-29/22 P, ako aj o tretej časti prvého odvolacieho dôvodu a prvej časti druhého odvolacieho dôvodu vo veci C-44/22 P 21

Argumentácia účastníkov konania 21

Posúdenie Súdnym dvorom 24

* Jazyk konania: angličtina.

O štvrtej časti jediného odvolacieho dôvodu vo veci C-29/22 P 28

Argumentácia účastníkov konania 28

Posúdenie Súdnym dvorom 29

O prvej časti štvrtého odvolacieho dôvodu vo veci C-44/22 P 30

Argumentácia účastníkov konania 30

Posúdenie Súdnym dvorom 31

O žalobe na Všeobecnom súde 31

O trovách 32

„Odvolanie – Spoločná zahraničná a bezpečnostná politika (SZBP) – Jednotná akcia Rady 2008/124/SZBP – Misia Európskej únie na podporu právneho štátu v Kosove (Eulex Kosovo) – Žaloba o náhradu škody – Ujma, ktorá údajne vznikla v dôsledku rôznych aktov a opomenutí Rady Európskej únie, Európskej komisie a Európskej služby pre vonkajšiu činnosť (ESVČ) v rámci vykonávania tejto jednotnej akcie – Nedostatočné vyšetrovania mučenia, zmiznutia a vraždy osôb – Právomoc Súdneho dvora Európskej únie rozhodnúť o tomto odvolaní – Článok 24 ods. 1 druhý pododsek posledná veta ZEÚ – Článok 275 ZFEÚ“

V spojených veciach C-29/22 P a C-44/22 P,

ktorých predmetom sú dve odvolania podľa článku 56 Štatútu Súdneho dvora Európskej únie, podané 12. a 19. januára 2022,

KS,

KD,

v zastúpení: P. Koutrakos, dikigoros, F. Randolph, KC, a J. Stojsavljevic-Savic, solicitor,

odvolateľky (C-29/22 P),

žalobkyne v prvostupňovom konaní (C-44/22 P),

Európska komisia, v zastúpení: pôvodne M. Carpus Carcea, L. Gussetti, Y. Marinova a J. Roberti di Sarsina, neskôr M. Carpus Carcea, L. Gussetti a Y. Marinova, a nakoniec v zastúpení: M. Carpus Carcea a Y. Marinova, splnomocnené zástupkyne,

odvolateľka (C-44/22 P),

žalovaná v prvostupňovom konaní (C-29/22 P),

ktorú v konaní podporujú:

Belgické kráľovstvo, v zastúpení M. Jacobs, C. Pochet a L. Van den Broeck, splnomocnené zástupkyne,

Luxemburské veľkovojvodstvo, v zastúpení: A. Germeaux a T. Schell, splnomocnení zástupcovia,

Holandské kráľovstvo, v zastúpení: M. K. Bulterman a J. Langer, splnomocnení zástupcovia,

Rakúska republika, v zastúpení: A. Posch, J. Schmoll, M. Meisel a E. Samoilova, splnomocnení zástupcovia,

Rumunsko, v zastúpení: R. Antonie, L.-E. Baţagoi, E. Gane a L. Ghiţă, splnomocnené zástupkyne,

Fínska republika, v zastúpení: H. Leppo a M. Pere, splnomocnené zástupkyne,

Švédske kráľovstvo, v zastúpení: H. Eklinder, F.-L. Göransson, C. Meyer-Seitz, A. Runeskjöld, M. Salborn Hodgson, R. Shahsavan Eriksson, H. Shev a O. Simonsson, splnomocnení zástupcovia,

vedľajší účastníci konania v odvolacom konaní (C-44/22 P),

ďalší účastníci konania:

Rada Európskej únie, v zastúpení: pôvodne P. Mahnič, R. Meyer a A. Vitro, neskôr P. Mahnič a R. Meyer, splnomocnení zástupcovia,

žalovaná v prvostupňovom konaní,

ktorú v konaní podporuje:

Česká republika, v zastúpení: D. Czechová, K. Najmanová, M. Smolek, O. Šváb a J. Vláčil, splnomocnení zástupcovia,

Francúzska republika, v zastúpení: pôvodne J.-L. Carré, A.-L. Desjonquères, T. Stéhelin a W. Zemamta, neskôr J.-L. Carré, T. Stéhelin a W. Zemamta, neskôr J.-L. Carré, B. Fodda, E. Leclerc, T. Stéhelin a W. Zemamta, neskôr J.-L. Carré, B. Fodda, E. Leclerc, S. Royon, T. Stéhelin a W. Zemamta, neskôr J.-L. Carré, M. de Lisi, B. Fodda, E. Leclerc, S. Royon a T. Stéhelin, a nakoniec M. de Lisi, B. Fodda, S. Royon, T. Stéhelin a B. Travard, splnomocnení zástupcovia,

vedľajší účastníci konania v odvolacích konaniach (C-29/22 P a C-44/22 P),

Európska služba pre vonkajšiu činnosť (ESVČ), v zastúpení: L. Havas, S. Marquardt a E. Orgován, splnomocnení zástupcovia,

žalovaná v prvostupňovom konaní,

SÚDNY DVOR (veľká komora),

v zložení: predseda K. Lenaerts, podpredseda Súdneho dvora L. Bay Larsen, predsedovia komôr A. Arabadžiev, A. Prechal, K. Jürimäe, T. von Danwitz, Z. Csehi a O. Spineanu-Matei, sudcovia J.-C. Bonichot, S. Rodin, I. Jarukaitis, A. Kumin (spravodajca) a M. Gavalec,

generálna advokátka: T. Ćapeta,

tajomník: R. Stefanova-Kamiševa, referentka,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 27. júna 2023,

po vypočutí návrhov generálnej advokátky na pojednávaní 23. novembra 2023,

vyhlásil tento

Rozsudok

1 KS a KD na jednej strane, ako aj Európska komisia na druhej strane (ďalej spoločne len „odvolateľky“) navrhujú svojím odvolaním zrušiť uznesenie Všeobecného súdu Európskej únie z 10. novembra 2021, KS a KD/Rada a i. (T-771/20, ďalej len „napadnuté uznesenie“, EU:T:2021:798), v ktorom tento súd rozhodol, že zjavne nemá právomoc rozhodnúť o žalobe, ktorú podali KS a KD na základe článku 268 ZFEÚ v spojení s článkom 340 druhým odsekom ZFEÚ a ktorá smeruje k získaniu náhrady škody, ktorá týmto posledným uvedeným údajne vznikla z dôvodu rôznych aktov a opomenutí Rady Európskej únie, Komisie a Európskej služby pre vonkajšiu činnosť (ESVČ) v rámci vykonávania jednotnej akcie Rady 2008/124/SZBP zo 4. februára 2008 o misii Európskej únie na podporu právneho štátu v Kosove, EULEX KOSOVO (Ú. v. EÚ L 42, 2008, s. 92), ktoré súviseli najmä s vyšetreniami vykonanými počas tejto misie a ktoré sa týkali mučenia, zmiznutia a vraždy ich rodinných príslušníkov, ku ktorým došlo v roku 1999 v Prištine (Kosovo).

Právny rámec

Jednotná akcia 2008/124

2 Článok 1 jednotnej akcie 2008/124 s názvom „Misia“ v odseku 1 stanovuje:

„EÚ týmto zriaďuje misiu Európskej únie na podporu právneho štátu v Kosove, [Eulex Kosovo] (ďalej len ‚[Eulex Kosovo]‘).“

3 Podľa článku 2 tejto jednotnej akcie s názvom „Vyhlásenie misie“:

„[Eulex Kosovo] pomáha kosovským inštitúciám, justičným orgánom a orgánom činným v trestnom konaní pri napredovaní v udržateľnom rozvoji a zodpovednosti a pri ďalšom rozvoji a posilňovaní nezávislého multietnického systému súdnictva a multietnickej polície a colnej správy, pričom zabezpečuje, aby tieto inštitúcie boli chránené pred politickým vplyvom a aby dodržiavali medzinárodne uznávané normy a najlepšie európske postupy.

[Eulex Kosovo], plní svoj mandát prostredníctvom monitorovania, školení a poradenstva v plnej spolupráci s programami pomoci Európskej komisie, pričom si ponecháva určité výkonné právomoci.“

4 Článok 3 uvedenej jednotnej akcie s názvom „Úlohy“ stanovuje:

„[Eulex Kosovo] plní mandát uvedený v článku 2 tým, že:

…

d) zabezpečuje, aby sa riadne vyšetrili a stíhali prípady vojnových zločinov, terorizmu, organizovanej trestnej činnosti, korupcie, etnicky motivovanej trestnej činnosti, finančnej/hospodárskej trestnej činnosti a iných závažných trestných činov, aby sa o nich rozhodlo a rozsudok bol vykonaný podľa platného práva, v prípade potreby aj prostredníctvom medzinárodných vyšetrovateľov, prokurátorov a sudcov v spolupráci s kosovskými vyšetrovateľmi, prokurátormi a sudcami, alebo nezávisle, a opatreniami vrátane prípadnej tvorby štruktúr spolupráce a koordinácie medzi políciou a prokuratúrou;

…

i) zabezpečuje, aby všetky jeho činnosti rešpektovali medzinárodné normy týkajúce sa ľudských práv…“

5 Článok 12 tejto jednotnej akcie s názvom „Politická kontrola a strategické usmerňovanie“ v odsekoch 1 a 2 stanovuje:

„1. [Politický a bezpečnostný výbor (PBV)] pod vedením Rady vykonáva politickú kontrolu a strategické usmerňovanie EULEX KOSOVO.

2. Rada týmto oprávňuje PBV, aby na tento účel prijal príslušné rozhodnutia v súlade s tretím odsekom článku 25 [EÚ] Toto poverenie zahŕňa právomoc meniť a dopĺňať [operačný plán (OPLAN)] a velenie. Zahŕňa tiež právomoci potrebné na neskoršie prijímanie rozhodnutí o vymenovaní vedúceho misie. Rada, ktorej pomáha [generálny tajomník/vysoký predstaviteľ Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku (GT/VP)] rozhoduje o cieľoch a ukončení [Eulex Kosovo].“

6 V októbri 2009 Únia zriadila na základe článku 12 ods. 2 jednotnej akcie 2008/124 a v súlade s postupom stanoveným v článku 25 treťom odseku EÚ (teraz článok 38 tretí odsek ZEÚ) Kontrolnú komisiu pre dodržiavanie ľudských práv (ďalej len „kontrolná komisia“) na preskúmanie sťažností podaných pre porušovanie ľudských práv, ktorého sa dopustila Eulex Kosovo pri výkone svojho výkonného mandátu. Ide o nezávislý externý orgán konštatujúci zodpovednosť, ktorý po preskúmaní týchto sťažností dospeje k záveru, či táto misia porušila alebo neporušila ľudské práva zaručené v Kosove. Ak kontrolná komisia zastáva názor, že k takémuto porušeniu došlo, jej závery môžu zahŕňať nezáväzné odporúčania na prijatie nápravných opatrení vedúcim uvedenej misie.

7 Podľa článku 1 ods. 3 rozhodnutia Rady (SZBP) 2023/1095 z 5. júna 2023, ktorým sa mení jednotná akcia 2008/124 (Ú. v. EÚ L 146, 2023, s. 22), bola táto jednotná akcia predĺžená do 14. júna 2025.

Rozhodnutie 2014/349/SZBP

8 Jednotná akcia 2008/124 bola zmenená najmä rozhodnutím Rady 2014/349/SZBP z 12. júna 2014 (Ú. v. EÚ L 174, 2014, s. 42) (ďalej len „jednotná akcia 2008/124, zmenená rozhodnutím 2014/349“).

9 Článok 15a jednotnej akcie 2008/124, zmenenej rozhodnutím 2014/349, znie takto:

„V miere potrebnej na vykonávanie tejto jednotnej akcie má [Eulex Kosovo] právomoc obstarávať služby a dodávky, uzatvárať zmluvy a administratívne dojednania, zamestnávať personál, vlastniť bankové účty, nadobúdať majetok a užívať ho, plniť si záväzky a vystupovať pred súdom ako účastník konania.“

Rozhodnutie (SZBP) 2018/856

10 Jednotná akcia 2008/124 bola tiež zmenená rozhodnutím Rady (SZBP) 2018/856 z 8. júna 2018 (Ú. v. EÚ L 146, 2018, s. 5) (ďalej len „jednotná akcia 2008/124, zmenená rozhodnutím 2018/856“).

11 Článok 2 jednotnej akcie 2008/124, zmenenej rozhodnutím 2018/856, stanovuje:

[Eulex Kosovo] poskytuje podporu vybratým inštitúciám v oblasti právneho štátu v Kosove pri dosahovaní vyššej úrovne efektívnosti, udržateľnosti, mnohoetnicity a zodpovednosti bez politického ovplyvňovania a pri plnom dodržiavaní noriem medzinárodného práva v oblasti ľudských práv a najlepších európskych postupov, a to prostredníctvom monitorovacích činností a určitých výkonných funkcií stanovených v článkoch 3 a 3a, s cieľom preniesť zostávajúce úlohy na iné dlhodobé nástroje [Únie] a postupne ukončiť zostávajúce výkonné funkcie.“

12 Článok 3 písm. d) a e) jednotnej akcie 2008/124, zmenenej rozhodnutím 2018/856, uvádza:

„[Eulex Kosovo] plní poslanie misie uvedené v článku 2 tým, že:

…

d) ponecháva si určité výkonné právomoci v oblastiach forenznej medicíny a polície, aj pokiaľ ide o bezpečnostné operácie a zvyšné prvky programu na ochranu svedkov a o zodpovednosť zabezpečiť zachovanie a podporu verejného poriadku a bezpečnosti vrátane zvrátenia alebo zrušenia operačných rozhodnutí príslušných kosovských orgánov, ak je to potrebné;

e) zabezpečuje, aby sa pri všetkých jej činnostiach rešpektovali medzinárodné normy týkajúce sa ľudských práv…“

Okolnosti predchádzajúce sporu

13 Okolnosti predchádzajúce sporu, ktoré sú uvedené v bodoch 1 až 11 napadnutého uznesenia, možno pre potreby tohto konania zhrnúť nasledujúcim spôsobom.

14 Dňa 11. marca 2014 KD podala na kontrolnú komisiu sťažnosť týkajúcu sa vyšetrenia únosu a vraždy svojho manžela a syna, o ktorej bolo rozhodnuté 19. októbra 2016. Táto komisia dospela k záveru, že došlo k porušeniu článku 2 (právo na život), článku 3 (zákaz mučenia), ako aj

článku 13 (právo na účinný prostriedok nápravy) Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, podpísaného v Ríme 4. novembra 1950, (ďalej len „EDĽP“) v spojení s článkom 2 tohto Dohovoru a vydala odporúčania vedúcemu misie Eulex Kosovo, aby prijal nápravné opatrenia. Rozhodnutím zo 7. marca 2017 uvedená komisia na jednej strane konštatovala, že tento vedúci vykonal jej odporúčania len čiastočne, a na druhej strane rozhodla, že vec je uzavretá.

15 Dňa 11. júna 2014 KS podala na kontrolnú komisiu sťažnosť týkajúcu sa vyšetrenia zmiznutia svojho manžela, o ktorej bolo rozhodnuté 11. novembra 2015. Táto komisia dospela k záveru, že došlo k porušeniu jej práv vo vzťahu k procesnej časti článku 2 (právo na život) a článku 3 (zákaz mučenia), ako aj článku 8 (právo na rešpektovanie súkromného a rodinného života) a článku 13 (právo na účinný prostriedok nápravy) EDĽP a vydala odporúčania vedúcemu misie Eulex Kosovo, aby prijal nápravné opatrenia. V liste z 29. apríla 2016 vedúci misie uviedol, že o týchto odporúčaniach informoval útvar pre plánovanie a vedenie civilných operácií (CPCC) a niekoľko členských štátov. Rozhodnutiami z 19. októbra 2016 a 7. marca 2017 uvedená kontrolná komisia jednak konštatovala, že vedúci misie pôvodne vôbec nekonal podľa uvedených odporúčaní, potom sa nimi riadil len čiastočne, a jednak rozhodla, že prípad je uzavretý.

16 V odpovedi na list zaslaný 5. decembra 2016 v mene KS a KD, v ktorom bolo namietané neprijatie nápravných opatrení s cieľom ukončiť predmetné porušovanie ľudských práv, Rada a ESVČ v listoch z 12. októbra 2017 uviedli, že misia Eulex Kosovo urobila všetko pre to, aby vyšetrila činy, ktoré boli oznámené v sťažnostiach uvedených v bodoch 14 a 15 tohto rozsudku (ďalej len „predmetné trestné činy“), a že kontrolná komisia je orgánom konštatujúcim zodpovednosť, ktorá nemá právomoc súdneho orgánu.

17 Návrhom podaným na Všeobecný súd 19. júla 2017 a zaregistrovaným pod číslom T-840/16 podala KS žalobu proti Rade, Komisii a ESVČ, ktorou sa domáhala „zrušenia alebo zmeny jednotnej akcie 2008/124… a následných aktov, ktorými sa táto jednotná akcia mení, pre porušenie článku 13 [EDĽP] a článku 47 Charty základných práv Európskej únie… [(ďalej len ‚Charta‘)], a určenia mimozmluvnej zodpovednosti pre porušenie článkov 2, 3, 6, 13 a 14 EDĽP“. Uznesením zo 14. decembra 2017, KS/Rada a i. (T-840/16, EU:T:2017:938), Všeobecný súd zamietol túto žalobu najmä z dôvodu zjavného nedostatku právomoci o nej rozhodnúť.

18 Vzhľadom na to, že sa KS a KD domnievali, že sa v nadväznosti na dotknuté odporúčania kontrolnej komisie nepostupovalo náležitým spôsobom a že neboli prijaté žiadne nápravné opatrenia, podali 14. júna 2018 spoločne so šiestimi ďalšími osobami žalobu o náhradu škody na High Court of Justice (England & Wales), Queen’s Bench Division [Vyšší súdny dvor (Anglicko a Wales), oddelenie Queen’s Bench, Spojené kráľovstvo] proti Únii, zastúpenej Komisiou podľa článku 335 ZFEÚ, Rade, vysokému predstaviteľovi Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku a misii Eulex Kosovo. Na podporu tejto žaloby KS a KD uviedli porušenia práv chránených EDĽP a Chartou, a to z dôvodu, že počas tejto misie nebolo vyšetrené mučenie, zmiznutie a vražda ich blízkych rodinných príslušníkov, ku ktorým došlo v roku 1999 v Prištine. Rozsudkom z 13. februára 2019 uvedený súd rozhodol, že nemá právomoc rozhodovať o uvedenej žalobe (ďalej len „rozsudok High Court of Justice“).

O žalobe na Všeobecnom súde

19 Návrhom zapísaným do registra kancelárie Všeobecného súdu 29. decembra 2020 podali KS a KD žalobu uvedenú v bode 1 tohto rozsudku, ktorou sa domáhali určenia mimozmluvnej zodpovednosti Rady, Komisie a ESVČ podľa článku 340 druhého odseku ZFEÚ (ďalej len „žaloba, ktorú podali KS a KD“).

20 Na podporu tejto žaloby KS a KD v podstate uviedli:

– porušenie článkov 2 a 3 EDĽP, ako aj článkov 2 a 4 Charty, ktorého sa dopustila Eulex Kosovo v dôsledku toho, že sa náležite nevyšetrilo zmiznutie a vražda ich rodinných príslušníkov z dôvodu nedostatku potrebných zdrojov a vhodného personálu tejto misie na výkon jej výkonného mandátu, pričom toto porušenie konštatovala kontrolná komisia v prípade KS 11. novembra 2015 a v prípade KD 19. októbra 2016,

– porušenie článku 6 ods. 1 a článku 13 EDĽP a článku 47 Charty z dôvodu neexistencie ustanovení o právnej pomoci osobám, ktoré vystupujú v konaní pred kontrolnou komisiou ako navrhovatelia, a z dôvodu, že táto kontrolná komisia bola zriadená bez právomoci vykonávať svoje rozhodnutia alebo možnosti podať opravný prostriedok pre konštatované porušenia,

– neprijatie nápravných opatrení, ktoré by umožnili úplne alebo čiastočne napraviť porušenia uvedené v prvej a druhej zarážke, hoci vedúci misie Eulex Kosovo oznámil Únii závery kontrolnej komisie 29. apríla 2016,

– obídenie alebo zneužitie výkonnej moci Radou a ESVČ 12. októbra 2017, pretože tvrdili, že Eulex Kosovo urobila všetko pre to, aby vyšetrila únos a pravdepodobnú vraždu manžela KS, ako aj vraždu manžela a syna KD, a že kontrolná komisia nemá právomoc súdneho orgánu,

– zneužitie alebo nevyužitie výkonnej moci náležitým spôsobom, z dôvodu, že rozhodnutím 2018/856 došlo k odňatiu výkonného mandátu misie Eulex Kosovo, hoci porušovanie práv uvedené v prvej a druhej zarážke naďalej pokračovalo,

– obídenie alebo zneužitie výkonnej moci alebo verejnej moci, keďže sa nezabezpečilo, aby bolo vo veci KD, ktorá sa *prima facie* týkala vojnového zločinu, vykonané riadne právne preskúmanie zo strany misie Eulex Kosovo alebo Úradu špeciálnej prokuratúry, ako aj stíhanie pred Špecializovanou komorou pre Kosovo.

21 KS a KD sa v uvedenej žalobe najmä domáhali, aby Všeobecný súd v súlade s článkom 340 ods. 2 ZFEÚ zaviazal Radu, Komisiu a ESVČ, či už spoločne, alebo nerozdielne, na náhradu škody vrátane zaplatenia úrokov vo výške a za obdobie, ktoré bude Všeobecný súd považovať za primerané, ktorá im údajne vznikla v dôsledku porušení ich „základných ľudských práv“ chránených v prejednávanej veci článkami 2, 3, 6, 8 a 13 EDĽP a článkami 2, 4 a 47 Charty, pokiaľ ide o KS, ako aj článkami 2, 3, 6 a 13 EDĽP a článkami 2, 4 a 47 Charty, pokiaľ ide o KD.

22 Dňa 9. februára 2021 Všeobecný súd v rámci opatrenia na zabezpečenie priebehu konania požiadal Radu, Komisiu a ESVČ, aby sa vo svojich vyjadreniach k tej istej žalobe vyjadrili k otázke jeho právomoci z hľadiska článku 24 ods. 1 druhého pododseku ZEÚ.

23 KS a KD listom z 25. marca 2021 požiadali, aby bola do konania vo veci, v ktorej bolo vydané napadnuté uznesenie, doplnená ako žalovaná misia Eulex Kosovo. Predseda deviatej komory Všeobecného súdu túto žiadosť zamietol rozhodnutím z 31. marca 2021.

24 Komisia odpovedala na žiadosť Všeobecného súdu uvedenú v bode 22 tohto rozsudku listom z 18. mája 2021, v ktorom uviedla, že Všeobecný súd má právomoc rozhodovať o žalobe podanej KS a KD, ale vzniesla výhradu neprípustnosti žaloby v rozsahu, v akom táto žaloba smerovala proti nej. Rada a ESVČ odpovedali na túto žiadosť listami z 19. mája 2021, v ktorých vzniesli výhradu nedostatku právomoci a subsidiárne výhradu neprípustnosti, najmä v rozsahu, v akom uvedená žaloba smerovala proti nim.

25 Dňa 5. júna 2021 podali KS a KD podľa článku 88 Rokovacieho poriadku Všeobecného súdu návrh na vykonanie dokazovania, ktorým sa domáhali predloženia úplného znenia OPLAN-u misie Eulex Kosovo od zriadenia tejto misie v roku 2008 (ďalej len „pôvodná žiadosť o prístup k OPLAN-u misie Eulex Kosovo“), ktorý bol spomenutý v časti vyjadrenia ESVČ k žalobe týkajúcej sa výhrad nedostatku právomoci a neprípustnosti vznesených touto službou.

26 Dňa 23. júla 2021 KS a KD predložili svoje vyjadrenia k výhradám nedostatku právomoci a neprípustnosti uvedeným v bode 24 tohto rozsudku a navrhli, aby boli tieto výhrady zamietnuté.

Napadnuté uznesenie

27 Napadnutým uznesením Všeobecný súd zamietol žalobu, ktorú podali KS a KD z dôvodu zjavného nedostatku právomoci o nej rozhodnúť, a to bez toho, aby preskúmal výhrady neprípustnosti vznesené Radou, Komisiou a ESVČ, a pôvodnú žiadosť o prístup k OPLAN-u misie Eulex Kosovo.

28 V bode 28 tohto uznesenia Všeobecný súd konštatoval, že táto žaloba je dôsledkom aktov alebo konaní v rámci politických alebo strategických otázok súvisiacich s vymedzovaním činností, priorít a zdrojov misie Eulex Kosovo, ako aj s rozhodnutím zriadiť kontrolnú komisiu v rámci tejto misie a že v súlade s jednotnou akciou 2008/124 sa na zriadenie a činnosť uvedenej misie vzťahujú ustanovenia Zmluvy o EÚ týkajúce sa spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky (SZBP).

29 Okrem toho v bodoch 29 až 33 uvedeného uznesenia Všeobecný súd v podstate rozhodol, že podľa článku 24 ods. 1 druhého pododseku poslednej vety ZEÚ a článku 275 prvého odseku ZFEÚ Súdny dvor Európskej únie v zásade nemá právomoc, pokiaľ ide o ustanovenia týkajúce sa SZBP ani pokiaľ ide o akty prijaté na základe týchto ustanovení, a že výnimky z tejto zásady uvedené v tomto prvom ustanovení a v článku 275 druhom odseku sa v prejednávanej veci neuplatnia z dôvodu, že uvedená žaloba sa netýka reštriktívnych opatrení voči fyzickým alebo právnickým osobám v zmysle tohto posledného uvedeného ustanovenia, ani dodržiavania článku 40 ZEÚ.

30 Okrem toho Všeobecný súd v bodoch 34 až 39 napadnutého uznesenia v podstate konštatoval, že okolnosti veci, v ktorej bolo vydané toto uznesenie, nie sú porovnateľné s okolnosťami vo veciach, v ktorých boli vydané rozsudky Súdneho dvora z 12. novembra 2015, Elitaliana/Eulex Kosovo (C-439/13 P, EU:C:2015:753), a z 19. júla 2016, H/Rada a i. (C-455/14 P, EU:C:2016:569), ako aj rozsudok Všeobecného súdu z 25. októbra 2018, KF/SATCEN (T-286/15, EU:T:2018:718), a uznesenie Všeobecného súdu z 10. júla 2020, KF/SATCEN, T-619/19, EU:T:2020:337), keďže tieto posledné uvedené veci síce súviseli so SZBP, ale týkali sa ustanovení, ktorých uplatňovanie spadá do právomoci súdu Únie, pokiaľ ide o preskúmanie zákonnosti. Všeobecný súd tiež

konštatoval, že situácia v prejednávanej veci sa zásadne líšila od situácie vo veci, v ktorej bol vydaný rozsudok zo 6. októbra 2020, Bank Refah Kargaran/Rada (C-134/19 P, EU:C:2020:793), keďže žaloba, ktorú podali KS a KD, sa týka údajnej protiprávnosti aktov alebo opomenutí Rady, Komisie a ESVČ podľa článku 24 ods. 1 ZEÚ, ktoré spadajú do rámca vymedzenia a vykonávania SZBP, a nie pod individuálne reštriktívne opatrenia prijaté v rámci tejto politiky.

31 Všeobecný súd navyše v bode 40 napadnutého uznesenia uviedol, že pravidlá Zmlúv o EÚ a FEÚ vylučujúce právomoc súdu Únie v oblasti SZBP bránia tomu, aby uznal svoju právomoc v oblasti náhrady škody, pokiaľ ide o akty alebo konania v rámci tejto politiky, ako sú tie, ktoré sú uvedené v bode 20 tohto rozsudku, len z toho dôvodu, že takéto uznanie by bolo jediným prostriedkom na zabezpečenie účinnej súdnej ochrany KS a KD.

32 V bode 41 uvedeného uznesenia tak Všeobecný súd s odkazom na body 69 a 78 rozsudku z 25. marca 2021, Carvalho a i./Parlament a Rada (C-565/19 P, EU:C:2021:252), rozhodol, že hoci sa ustanovenia týkajúce sa právomoci súdu Únie majú vykladať s prihliadnutím na základné právo na účinnú súdnu ochranu, takýto výklad nemôže viesť k vylúčeniu podmienok výslovne stanovených v Zmluve o FEÚ.

Konanie na Súdnom dvore a návrhy účastníkov odvolacieho konania

33 Rozhodnutím predsedu Súdneho dvora z 21. marca 2022 boli veci C-29/22 P a C-44/22 P spojené na účely písomnej časti konania, ústnej časti konania, ako aj vyhlásenia konečného rozsudku.

34 Rozhodnutiami zo 16. mája 2022 a z 12. mája 2023 predseda Súdneho dvora povolil Francúzskej republike a Českej republike vstúpiť do konania ako vedľajší účastníci na podporu návrhov Rady v týchto spojených veciach.

35 Rozhodnutiami z 27. apríla 2023 a 12. mája 2023 predseda Súdneho dvora povolil Belgickému kráľovstvu, Luxemburskému veľkovojvodstvu, Holandskému kráľovstvu, Rakúskej republike, Rumunsku, Fínskej republike a Švédskemu kráľovstvu vstúpiť do konania ako vedľajší účastníci na podporu návrhov Komisie vo veci C-44/22 P.

36 Uzneseniami Súdneho dvora z 24. júna 2022, KS a KD (C-29/22 P-AJ), a z 24. júna 2022, KS a KD (C-44/22 P-AJ), bola KS a KD poskytnutá právna pomoc, aby mohli znášať náklady spojené s odvolaniami v prejednávaných spojených veciach.

37 KS a KD vo svojom odvolaní navrhujú, aby Súdny dvor:

– vyhovel odvolaniu, zrušil napadnuté uznesenie a nariadil predbežné opatrenia navrhnuté v konaní na Všeobecnom súde,

– subsidiárne vyhovel odvolaniu a vrátil vec Všeobecnému súdu na konečné rozhodnutie, a

– uložil Rade, Komisii a ESVČ povinnosť nahradiť trovy odvolacieho konania, konania na Všeobecnom súde a konania pred kontrolnou komisiou.

38 Komisia vo svojom odvolaní a vyjadrení k odvolaniu vo veci C-29/22 P navrhuje, aby Súdny dvor:

– zrušil napadnuté uznesenie,

– určil, že súdy Únie majú výlučnú právomoc rozhodnúť vo veci,

– vrátil vec Všeobecnému súdu, aby rozhodol o prípustnosti žaloby a o veci samej, a

– rozhodol, že o trovách konania a predchádzajúceho súvisiaceho konania sa rozhodne neskôr.

39 KS a KD vo svojom vyjadrení k odvolaniu vo veci C-44/22 P navrhujú, aby im Súdny dvor v prípade, že konštatuje, že má právomoc rozhodovať o prejednávaných odvolaniach, povolil podať návrh na vykonanie dôkazných prostriedkov podľa článku 64 ods. 2 písm. b) Rokovacieho poriadku Súdneho dvora predtým, ako rozhodne o tom, či bude táto vec vrátená Všeobecnému súdu.

40 Rada navrhuje, aby Súdny dvor:

– zamietol odvolanie ako nedôvodné a

– uložil KS, KD a Komisii povinnosť nahradiť trovy konania.

41 ESVČ navrhuje, aby Súdny dvor:

– v prípade, že konštatuje, že má právomoc rozhodnúť o odvolaní, a ak usúdi, že má k dispozícii dostatok informácií na rozhodnutie o žalobe, ktorú podali KS a KD, vyhlásil túto žalobu a odvolanie za neprípustné v rozsahu, v akom sa týkajú ESVČ, a

– uložil KS, KD a Komisii povinnosť nahradiť trovy konania.

O odvolaniach

42 Na podporu svojho odvolania vo veci C-29/22 P KS a KD uvádzajú jediný odvolací dôvod, ktorý sa skladá zo štyroch častí a je založený na nesprávnom právnom posúdení, ktorého sa mal Všeobecný súd dopustiť tým, že rozhodol, že zjavne nemá právomoc rozhodovať o ich žalobe o náhradu škody. Prvou časťou tohto odvolacieho dôvodu, ktorá sa delí na dve výhrady, vytýkajú Všeobecnému súdu jednak to, že vykonal extenzívny výklad článku 24 ods. 1 druhého pododseku poslednej vety ZEÚ a článku 275 ZFEÚ, ako aj selektívny a reštriktívny výklad judikatúry vyplývajúcej z rozsudkov z 12. novembra 2015, Elitaliana/Eulex Kosovo (C-439/13 P, EU:C:2015:753); z 19. júla 2016, H/Rada a i. (C-455/14 P, EU:C:2016:569), ako aj z 25. júna 2020, SATCEN/KF (C-14/19 P, EU:C:2020:492). Druhá časť uvedeného odvolacieho dôvodu, ktorá je založená na nesprávnom uplatnení rozsudku zo 6. októbra 2020, Bank Refah Kargaran/Rada (C-134/19 P, EU:C:2020:793), sa delí na tri výhrady. Po prvé Všeobecný súd nesprávne konštatoval, že predmetné akty a opomenutia sa týkajú vymedzenia a vykonávania SZBP, a teda že sa na ne vzťahuje článok 24 ods. 1 druhý pododsek ZEÚ len z toho dôvodu, že k nim došlo v rámci tejto politiky. Po druhé Všeobecný súd sa nezaoberal tým, aké postavenie má žaloba o náhradu škody v rámci systému súdnej ochrany Únie. Po tretie uvedený súd mal zohľadniť tvrdenie Komisie, podľa ktorého je Európska únia úniou práva s uceleným a komplexným systémom opravných prostriedkov. V tretej časti svojho jediného odvolacieho dôvodu KS a KD vytýkajú Všeobecnému súdu, že nesprávne uplatnil rozsudok z 25. marca 2021, Carvalho a i./Parlament a Rada (C-565/19 P, EU:C:2021:252). Štvrtá časť tohto odvolacieho dôvodu je založená na nesprávnom právnom posúdení, ktorého sa mal Všeobecný súd dopustiť tým, že nepreskúmal podstatné časti ich žaloby a nedostatočne odôvodnil napadnuté uznesenie.

43 Komisia na podporu svojho odvolania vo veci C-44/22 P uvádza štyri odvolacie dôvody. Vo svojom prvom odvolacom dôvode, ktorý sa delí na tri časti, táto inštitúcia tvrdí, že Všeobecný súd sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia po prvé tým, že neuznal, že vylúčenie právomoci Súdneho dvora Európskej únie podľa článku 24 ZEÚ a článku 275 ZFEÚ predstavuje výnimku z jej všeobecnej právomoci, po druhé tým, že toto vylúčenie nevykladal reštriktívne, ako ho vykladá ustálená judikatúra Súdneho dvora, a po tretie tým, že konštatoval, že judikatúra vyplývajúca z rozsudkov z 12. novembra 2015, Elitaliana/Eulex Kosovo (C-439/13 P, EU:C:2015:753); z 19. júla 2016, H/Rada a i. (C-455/14 P, EU:C:2016:569), ako aj z 25. júna 2020, SATCEN/KF (C-14/19 P, EU:C:2020:492), sa v prejednávanej veci neuplatňuje.

44 Druhý odvolací dôvod, ktorý sa skladá z dvoch častí, je založený na nesprávnom právnom posúdení, ktorého sa mal Všeobecný súd dopustiť tým, že žalobu, ktorú podali KS a KD nepovažoval za žalobu o náhradu škody v súvislosti s údajnými porušeniami „základných ľudských práv“. V prvej časti tohto druhého odvolacieho dôvodu Komisia vytýka tomuto súdu, že konštatoval, že akty a opomenutia, ktorých sa táto žaloba týka, spadajú do rámca politických alebo strategických otázok súvisiacich s misiou a týkajúcich sa vymedzenia alebo vykonávania SZBP. V druhej časti uvedeného druhého odvolacieho dôvodu táto inštitúcia vytýka uvedenému súdu, že nevykladal článok 24 ZEÚ a článok 275 ZFEÚ s prihliadnutím na „základné práva a slobody Únie zakotvené v Charte a EDĽP, ako aj základné hodnoty Únie, ktorými sú právny štát a dodržiavanie ľudských práv“. Svojím tretím odvolacím dôvodom Komisia tvrdí, že Všeobecný súd nesprávne vyložil rozsudok zo 6. októbra 2020, Bank Refah Kargaran/Rada (C-134/19 P, EU:C:2020:793), a dopustil sa nesprávneho právneho posúdenia, keď uvedenú žalobu nepovažoval za samostatnú žalobu, v prípade ktorej neexistuje žiadna výnimka z právomoci súdov Únie podľa článku 268 a článku 340 druhého odseku ZFEÚ. Svojím štvrtým odvolacím dôvodom, ktorý sa delí na dve časti, Komisia vytýka Všeobecnému súdu jednak to, že nezaručil autonómiu právneho poriadku Únie, keď nekonštatoval výlučnú právomoc týchto súdov rozhodovať o tejto žalobe, a jednak to, že zbavil KS a KD akéhokoľvek účinného prostriedku nápravy.

O prvej výhrade prvej časti, druhej a tretej výhrade druhej časti a tretej časti jediného odvolacieho dôvodu vo veci C-29/22 P, ako aj o prvej a druhej časti prvého odvolacieho dôvodu, druhej časti druhého odvolacieho dôvodu, treťom odvolacom dôvode a druhej časti štvrtého odvolacieho dôvodu vo veci C-44/22 P

Argumentácia účastníkov konania

45 Odvolateľky, ktoré sú podporované Belgickým kráľovstvom, Luxemburským veľkovojvodstvom, Holandským kráľovstvom, Rakúskou republikou, Rumunskom, Fínskou republikou a Švédskym kráľovstvom, tvrdia, že Všeobecný súd sa v bodoch 29 až 33 a 37 až 42 napadnutého uznesenia dopustil viacerých nesprávnych právnych posúdení pri výklade článku 24 ods. 1 druhého pododseku ZEÚ a článku 275 prvého odseku ZFEÚ. Všeobecný súd totiž nezohľadnil judikatúru Súdneho dvora vyplývajúcu najmä z bodu 70 rozsudku z 24. júna 2014, Parlament/Rada (C-658/11, EU:C:2014:2025), a z bodu 32 rozsudku zo 6. októbra 2020, Bank Refah Kargaran/Rada (C-134/19 P, EU:C:2020:793), podľa ktorej sa všeobecná právomoc, ktorú článok 19 ZEÚ priznáva Súdnemu dvoru Európskej únie, má vykladať extenzívne, zatiaľ čo výnimka z tejto právomoci stanovená v článku 24 ods. 1 druhom pododseku ZEÚ a v článku 275 prvom odseku ZFEÚ sa má vykladať reštriktívne. Podľa Komisie mal Všeobecný súd vykonať

systematický a teleologický výklad týchto ustanovení, a to s prihliadnutím na zásady a práva vyplývajúce z článku 2, článku 3 ods. 5, článkov 6, 19, 21 a 23 ZEÚ, ako aj z článkov 268, 340 a 344 ZFEÚ a z článku 47 Charty.

46 Odvolateľky po prvé tvrdia, že Všeobecný súd sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď nevykladal obmedzenia právomoci Súdneho dvora Európskej únie stanovené v článku 24 ods. 1 druhom pododseku ZEÚ a v článku 275 prvom odseku ZFEÚ v zmysle základných pravidiel primárneho práva Únie a všeobecných zásad práva Únie, najmä zásady právneho štátu a práva na účinný prostriedok nápravy, ktoré sa uplatňujú na všetky oblasti práva Únie vrátane SZBP.

47 Konkrétne podľa Komisie Všeobecný súd nesprávne vyložil a uplatnil článok 47 Charty, ako bol vyložený v bode 74 rozsudku z 28. marca 2017, Rosneft (C-72/15, EU:C:2017:236), keďže nepreskúmal, akým iným spôsobom mohli KS a KD získať súdnu ochranu, a nezohľadnil rozsudok High Court of Justice. Všeobecný súd tým, že konštatoval, že podľa práva Únie nemajú KS a KD k dispozícii žiadny opravný prostriedok, jednak porušil záruky stanovené v článkoch 2 a 6 ZEÚ, ako aj v článku 47 Charty. Nezohľadnil ani judikatúru Súdneho dvora, podľa ktorej súdny systém Únie upravuje ucelený systém opravných prostriedkov a postupov zaručujúcich preskúmanie zákonnosti aktov Únie, ktorého jadrom je ochrana individuálnych práv, ako to vyplýva najmä z bodu 285 rozsudku z 3. septembra 2008, Kadi a Al Barakaat International Foundation/Rada a Komisia (C-402/05 P a C-415/05 P, EU:C:2008:461), ako aj z bodu 66 rozsudku z 28. marca 2017, Rosneft (C-72/15, EU:C:2017:236). Žiadne ustanovenie Zmlúv teda nestanovuje výnimku z právomoci Súdneho dvora Európskej únie v prípade údajného porušenia ľudských práv vyplývajúceho z aktu, konania alebo opomenutia, ktoré možno pripísať Únii, a tak je Únia povinná vykladať tieto Zmluvy v tom zmysle, že stanovujú opravné prostriedky v prípade takýchto porušení.

48 Na podporu tejto argumentácie Komisia tiež uvádza, že články 6 a 13 EDĽP, tak ako ich vykladá Európsky súd pre ľudské práva, zaručujú právo na prístup k súdu a právo na účinný prostriedok nápravy. Únia a jej inštitúcie sú pritom povinné dodržiavať tieto články vo všetkých oblastiach práva Únie, ako to vyplýva z článku 6 ods. 3 ZEÚ a Charty. V prejednávanej veci zo žaloby, ktorú podali KS a KD, vyplýva, že uplatňujú skutočnú a vážnu výhradu, a tak sa v súlade s rozsudkom ESĽP, 7. mája 2021, Xero Flor w Polsce sp. z o. o. v. Poľsko (CE:ECHR:2021:0507JUD000490718, bod 187), uplatní článok 6 ods. 1 EDĽP. Navyše vylúčenie KS a KD zo systému súdnej ochrany Únie len z dôvodu, že predmetné akty a opomenutia spadajú do rámca SZBP, by porušilo zásadu rovnosti zaobchádzania.

49 Komisia ďalej tvrdí, že Súdny dvor v bode 23 rozsudku z 23. apríla 1986, Les Verts/Parlament (294/83, EU:C:1986:166), už rozhodol, že Únia je spoločenstvom práva, keďže ani jej členské štáty, ani jej inštitúcie sa nemôžu vyhnúť preskúmavaniu súladu ich právnych aktov so Zmluvami. Zásada právneho štátu, ktorá je zakotvená v článku 2 ZEÚ a vyjadrená v článku 19 ZEÚ, sa tak v plnom rozsahu uplatňuje v oblasti SZBP podľa článku 23 ZEÚ v spojení s článkom 21 ods. 2 písm. b) ZEÚ a Súdny dvor posúdil svoju právomoc v zmysle tejto zásady, najmä v bode 41 rozsudku z 19. júla 2016, H/Rada a i. (C-455/14 P, EU:C:2016:569), ako aj v bodoch 35 a 36 rozsudku zo 6. októbra 2020, Bank Refah Kargaran/Rada (C-134/19 P, EU:C:2020:793).

50 Komisia, ktorá je podporovaná Fínskou republikou a Švédskym kráľovstvom, na pojednávaní v podstate dodala, že Všeobecný súd mal rozhodnúť, že má právomoc vykladať článok 24 ods. 1 druhý pododsek ZEÚ a článok 275 druhý odsek ZFEÚ v zmysle článku 6 ods. 2 prvej vety ZEÚ, ktorý stanovuje povinnosť Únie pristúpiť k EDĽP. Podľa Komisie skutočnosť, že toto pristúpenie

predstavuje povinnosť, a nie možnosť, vyplýva najmä z článku 218 ods. 8 ZFEÚ, ktorý zdôrazňuje logiku autonómie právneho poriadku Únie a skutočnosť, že tento právny poriadok je odlišný od právneho poriadku členských štátov.

51 Odvolateľky po druhé tvrdia, že Všeobecný súd mal rozhodnúť, že má právomoc rozhodovať o žalobe, ktorú podali KS a KD, keďže na podporu tejto žaloby sa namietalo porušenie základných práv. V tejto súvislosti Komisia uvádza, že z bodu 4 rozsudku zo 17. decembra 1970, Internationale Handelsgesellschaft (11/70, EU:C:1970:114); z bodov 97 a 98 rozsudku z 18. júla 2013, Komisia a i./Kadi (C-584/10 P, C-593/10 P a C-595/10 P, EU:C:2013:518), ako aj z bodov 36, 47 a 48 rozsudku zo 6. októbra 2020, Bank Refah Kargaran/Rada (C-134/19 P, EU:C:2020:793), vyplýva na jednej strane, že ustanovenia Zmlúv týkajúce sa SZBP sú neoddeliteľnou súčasťou všeobecného rámca práva Únie, ako aj jej ústavnej štruktúry, a na druhej strane, že právny poriadok Únie zahŕňa ochranu základných práv ako všeobecnú a prvoradú zásadu práva Únie, a tak sa na všetky ustanovenia tohto práva vrátane tých, ktoré sa týkajú SZBP, vzťahuje Charta. Podľa KS a KD takéto posúdenie potvrdzuje článok 51 ods. 1 Charty, podľa ktorého sa Charta uplatňuje vtedy, keď inštitúcia, orgán, úrad alebo agentúra Únie vykonáva uvedené právo.

52 Na pojednávaní odvolateľky dodali, že judikatúra vyplývajúca z bodov 55 až 60 a 67 rozsudku z 20. septembra 2016, Ledra Advertising a i./Komisia a ECB (C-8/15 P až C-10/15 P, EU:C:2016:701), potvrdzuje, že Súdny dvor Európskej únie má právomoc rozhodovať o všetkých žalobách, na ktorých podporu sa namieta porušenie základných práv. Okrem toho Komisia uviedla, že účelom článku 24 ZEÚ je chrániť politické rozhodnutia, a nie porušovania práv chránených EDĽP a Chartou. Takéto porušenia totiž nemožno kvalifikovať ako „politické rozhodnutia“ alebo „strategické rozhodnutia“, keďže dodržiavanie a ochrana základných práv je povinnosťou, ktorú ukladá primárne právo Únie, a nie politickou voľbou.

53 Odvolateľky po tretie tvrdia, že Všeobecný súd v bodoch 37 až 39 napadnutého uznesenia nesprávne uplatnil rozsudok zo 6. októbra 2020, Bank Refah Kargaran/Rada (C-134/19 P, EU:C:2020:793), keď rozhodol, že situácia v prejednávanej veci sa zásadne líšila od situácie vo veci, v ktorej bol vydaný tento rozsudok. Všeobecný súd totiž posledný uvedený rozsudok vyložil nesprávne v tom zmysle, že právomoc Súdneho dvora Európskej únie rozhodovať o mimozmluvnej zodpovednosti Únie sa obmedzuje len na osobitnú situáciu individuálnych reštriktívnych opatrení prijatých Radou v rámci SZBP.

54 Podľa odvolateliek z uvedeného vyplýva, že Všeobecný súd nezohľadnil skutočnosť, že Súdny dvor v uvedenom rozsudku rozhodol, že má právomoc rozhodovať o škode, ktorá údajne vznikla v dôsledku takýchto reštriktívnych opatrení z dôvodu nevyhnutnej koherencie systému súdnej ochrany stanoveného právom Únie, aby sa zabránilo vzniku medzery v súdnej ochrane fyzických alebo právnických osôb, na ktoré sa vzťahujú tieto opatrenia.

55 Okrem toho na rozdiel od toho, ako rozhodol Všeobecný súd, odôvodnenie Súdneho dvora uvedené v bodoch 32 až 39, 43 a 44 rozsudku zo 6. októbra 2020, Bank Refah Kargaran/Conseil (C-134/19 P, EU:C:2020:793), nebolo založené na okolnosti, že išlo o reštriktívne opatrenia, ani nebolo obmedzené na túto okolnosť. Toto odôvodnenie je totiž založené na skutočnosti, že žaloba o náhradu škody predstavuje samostatný opravný prostriedok, pre ktorý neexistuje žiadna výnimka z právomoci Súdneho dvora Európskej únie stanovená v článku 268 a článku 340 druhom odseku ZFEÚ, najmä pokiaľ ide o náhradu škody údajne spôsobenej fyzickým alebo právnickým osobám z dôvodu iných rozhodnutí prijatých v rámci SZBP, než sú reštriktívne opatrenia, na základe ktorých došlo k údajnému porušeniu práv zaručených EDĽP a Chartou.

56 Okrem toho sa podľa Komisie Všeobecný súd dopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď tento rozsudok vykladal v tom zmysle, že Súdny dvor Európskej únie má právomoc preskúmať žalobu o náhradu škody podľa článkov 268 a 340 ZFEÚ len v prípade, že má právomoc rozhodnúť o žalobe o neplatnosť podanej na základe článku 263 ZFEÚ alebo žalobe na nečinnosť podanej na základe článku 265 ZFEÚ.

57 Po štvrté odvolateľky Všeobecnému súdu vytýkajú, že v bode 41 napadnutého uznesenia nesprávne vyložil judikatúru vyplývajúcu z bodov 69 a 78 rozsudku z 25. marca 2021, Carvalho a i./Parlament a Rada (C-565/19 P, EU:C:2021:252). Táto judikatúra totiž nie je relevantná v rámci preskúmania právomoci Súdneho dvora Európskej únie v prejednávanej veci, keďže sa týka odlišného kontextu, a to kontextu výkladu požiadaviek súvisiacich s uznaním aktívnej legitimácie v rámci žaloby o neplatnosť podľa článku 263 štvrtého odseku ZFEÚ. Na podporu tejto argumentácie KS a KD tiež tvrdia, že nepožadovali zmenu judikatúry Súdneho dvora, ani to, aby sa upustilo od vylúčenia tejto právomoci podľa článku 24 ods. 1 druhého pododseku ZEÚ a článku 275 ZFEÚ.

58 Po piate a nakoniec KS a KD vo svojom vyjadrení k odvolaniu vo veci C-44/22 P tvrdia, že článok 298 ods. 1 ZFEÚ a článok 41 Charty potvrdzujú hypotézu, podľa ktorej má Súdny dvor Európskej únie právomoc rozhodovať o ich žalobe. Otvorená, efektívna a nezávislá európska administratíva mala totiž zabezpečiť, aby Eulex Kosovo, ako aj kontrolná komisia boli zriadené spôsobom, ktorý neodporuje právu Únie. Pokiaľ boli teda predmetné rozhodnutia tejto komisie oznámené inštitúciám Únie a členským štátom, mali byť prijaté opatrenia na ukončenie predmetného porušovania základných práv.

59 Rada a ESVČ, ktoré podporuje Francúzska republika a čiastočne Česká republika, spochybňujú argumentáciu odvolateliek.

Posúdenie Súdnym dvorom

60 Prvou výhradou prvej časti, druhou a treťou výhradou druhej časti a treťou časťou jediného odvolacieho dôvodu vo veci C-29/22 P, ako aj prvou a druhou časťou prvého odvolacieho dôvodu, druhou časťou druhého odvolacieho dôvodu, tretím odvolacím dôvodom a druhou časťou štvrtého odvolacieho dôvodu vo veci C-44/22 P, ktoré treba preskúmať spoločne, odvolateľky v podstate tvrdia, že Všeobecný súd sa v bodoch 29 až 33 a 37 až 42 napadnutého uznesenia dopustil viacerých nesprávnych právnych posúdení v rámci výkladu článku 24 ods. 1 druhého pododseku ZEÚ a článku 275 prvého odseku ZFEÚ, ako aj judikatúry Súdneho dvora týkajúcej sa týchto ustanovení.

61 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že výklad ustanovenia práva Únie vyžaduje zohľadniť nielen jeho znenie, ale aj kontext, do ktorého patrí, ako aj ciele a účel, ktorý sleduje akt, ktorého je súčasťou. Pôvod ustanovenia práva Únie môže tiež poskytnúť informácie relevantné pre jeho výklad [pozri v tomto zmysle rozsudky z 27. novembra 2012, Pringle, C-370/12, EU:C:2012:756, bod 135, ako aj z 25. júna 2020, A a i. (Veterné elektrárne v Aalter a Nevele), C-24/19, EU:C:2020:503, bod 37].

62 V tejto súvislosti treba tiež pripomenúť, že podľa článku 24 ods. 1 druhého pododseku poslednej vety ZEÚ a článku 275 prvého odseku ZFEÚ Súdny dvor Európskej únie v zásade nemá právomoc, pokiaľ ide o ustanovenia týkajúce sa SZBP, ani pokiaľ ide o akty prijaté na ich základe. Tieto ustanovenia zavádzajú výnimku z pravidla o všeobecnej právomoci, ktorú článok 19 ZEÚ priznáva tejto inštitúcii na účely zabezpečenia dodržiavania práva pri výklade a vykonávaní

Zmlúv, a preto sa musia vykladať reštriktívne (rozsudky z 24. júna 2014, Parlament/Rada, C-658/11, EU:C:2014:2025, body 69 a 70; z 19. júla 2016, H/Rada a i., C-455/14 P, EU:C:2016:569, body 39 a 40, ako aj zo 6. októbra 2020, Bank Refah Kargaran/Rada, C-134/19 P, EU:C:2020:793, body 26 a 32).

63 Okrem toho článok 24 ods. 1 druhý pododsek posledná veta ZEÚ a článok 275 druhý odsek ZFEÚ výslovne stanovujú dve výnimky z tejto zásady, a to právomoc Súdneho dvora Európskej únie jednak dohliadať na dodržiavanie článku 40 ZEÚ a jednak rozhodovať o žalobách podaných v súlade s podmienkami ustanovenými v článku 263 štvrtom odseku ZFEÚ, v súvislosti s preskúmaním zákonnosti rozhodnutí Rady prijatých na základe ustanovení o SZBP, ktoré stanovujú reštriktívne opatrenia voči fyzickým alebo právnickým osobám (pozri rozsudky z 28. marca 2017, Rosneft, C-72/15, EU:C:2017:236, bod 60, a zo 6. októbra 2020, Bank Refah Kargaran/Rada, C-134/19 P, EU:C:2020:793, bod 27).

64 V prejednávanej veci je však nesporné, že akty a opomenutia, ktorých sa týka žaloba KS a KD, nesúvisia s kontrolou dodržiavania článku 40 ZEÚ ani s kontrolou dodržiavania takýchto individuálnych reštriktívnych opatrení.

65 Odvolateľky však tvrdia, že Všeobecný súd sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď nevykladal článok 24 ods. 1 druhý pododsek poslednú vetu ZEÚ a článok 275 druhý odsek ZFEÚ v zmysle práv a zásad zakotvených v článku 2, článku 3 ods. 5, článkoch 6, 19, 21 a 23 ZEÚ, článkoch 268, 340 a 344 ZFEÚ, článku 47 Charty, ako aj v článkoch 6 a 13 EDĽP.

66 V tejto súvislosti z článku 3 ods. 5 ZEÚ vyplýva, že Únia vo svojich vzťahoch so zvyškom sveta prispieva najmä k ochrane ľudských práv. Podľa článku 23 ZEÚ „činnosť Únie na medzinárodnej scéne podľa… [kapitoly 2 hlavy V Zmluvy o EÚ] sa spravuje zásadami, sleduje ciele a uskutočňuje sa v súlade so všeobecnými ustanoveniami uvedenými v kapitole 1 [tejto hlavy]“. Článok 21 ods. 1 prvý pododsek ZEÚ, ktorý je obsiahnutý v tejto kapitole I, stanovuje, že „činnosť Únie na medzinárodnej scéne sa spravuje zásadami, ktoré sa uplatnili pri jej založení, rozvoji a rozšírení a ktoré hodlá podporovať vo zvyšku sveta: demokracia, právny štát, univerzálnosť a nedeliteľnosť ľudských práv a základných slobôd, zachovávanie ľudskej dôstojnosti, rovnosť a solidarita a dodržiavanie zásad Charty Organizácie Spojených národov a medzinárodného práva“.

67 Článok 51 ods. 1 Charty navyše potvrdzuje ustálenú judikatúru Súdneho dvora, podľa ktorej sa základné práva zaručené v právnom poriadku Únie uplatnia vo všetkých situáciách, ktoré upravuje právo Únie (pozri v tomto zmysle rozsudky z 26. februára 2013, Åkerberg Fransson, C-617/10, EU:C:2013:105, body 17 a 19, ako aj z 25. januára 2024, Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Craiova, C-58/22, EU:C:2024:70, bod 40).

68 V dôsledku toho treba konštatovať, podobne ako uviedla generálna advokátka v bodoch 77, 79 a 80 svojich návrhov, že zahrnutie SZBP do ústavného rámca Únie znamená, že základné zásady právneho poriadku Únie sa uplatňujú aj v rámci tejto politiky. Medzi tieto zásady patrí najmä dodržiavanie právneho štátu a základných práv, čo sú hodnoty uvedené v článku 2 ZEÚ a konkretizované v článku 19 ZEÚ, ktoré vyžadujú, aby tak orgány Únie, ako aj orgány členských štátov podliehali súdnemu preskúmaniu.

69 Po prvé je však potrebné poznamenať, že podľa článku 24 ods. 1 druhého pododseku prvej vety ZEÚ „[SZBP] podlieha osobitným pravidlám a postupom“ stanoveným v kapitole 2 hlavy V Zmluvy o EÚ. K týmto osobitným pravidlám pritom patrí aj článok 24 ods. 1 druhý pododsek posledná vety ZEÚ, ktorý stanovuje, že Súdny dvor Európskej únie v zásade nemá právomoc, pokiaľ ide o ustanovenia týkajúce sa SZBP ani pokiaľ ide o akty prijaté na ich základe.

70 Takéto obmedzenie právomoci Súdneho dvora Európskej únie je však zlučiteľné tak s článkom 47 Charty, ako aj s článkami 6 a 13 EDĽP.

71 V tejto súvislosti treba v prvom rade uviesť, ako už Súdny dvor rozhodol v bode 74 rozsudku z 28. marca 2017, Rosneft (C-72/15, EU:C:2017:236), že článok 47 Charty nemôže založiť právomoc Súdneho dvora, ak ju Zmluvy vylučujú. Cieľom tohto článku nie je ani zmeniť systémy súdneho preskúmavania upravený Zmluvami, a najmä pravidlá o prípustnosti priamych žalôb podaných na Súdny dvor Európskej únie, ako vyplýva aj z vysvetlení k uvedenému článku, ktoré sa podľa článku 6 ods. 1 tretieho pododseku ZEÚ a článku 52 ods. 7 Charty majú zohľadniť pri výklade tohto článku 47 (rozsudok z 3. októbra 2013, Inuit Tapiriit Kanatami a i./Parlament a Rada, C-583/11 P, EU:C:2013:625, bod 97).

72 Okrem toho treba pripomenúť, že zásady prenesenia právomocí a inštitucionálnej rovnováhy sa uplatňujú aj v oblasti SZBP. Podľa článku 5 ods. 1 a 2 ZEÚ totiž platí, že „vymedzenie právomocí Únie [sa] spravuje zásadou prenesenia právomocí“, pričom táto zásada znamená, že „[Únia koná] len v medziach právomocí, ktoré na ňu preniesli členské štáty v zmluvách na dosiahnutie cieľov v nich vymedzených, [zatiaľ čo p]rávomoci, ktoré na Úniu neboli v zmluvách prenesené, zostávajú právomocami členských štátov“. Článok 13 ods. 2 ZEÚ stanovuje, že „každá inštitúcia koná v medziach právomocí, ktoré sú jej zverené zmluvami“, a tak toto ustanovenie odráža zásadu inštitucionálnej rovnováhy, ktorou sa vyznačuje inštitucionálna štruktúra Únie a z ktorej vyplýva, že každá inštitúcia pri výkone svojich právomocí rešpektuje právomoci ostatných inštitúcií [rozsudky z 13. júna 1958, Meroni/Vysoký úrad, 9/56, EU:C:1958:7, bod 44; z 22. mája 1990, Parlament/Rada, C-70/88, EU:C:1990:217, bod 22; zo 14. apríla 2015, Rada/Komisia, C-409/13, EU:C:2015:217, bod 64, a z 22. novembra 2022, Komisia/Rada (Pristúpenie k Ženevskému aktu), C-24/20, EU:C:2022:911, bod 83].

73 Preto tvrdenie, že akty alebo opomenutia, ktoré sú predmetom žaloby jednotlivca, porušujú jeho základné práva, samo osebe nestačí na to, aby Súdny dvor Európskej únie konštatoval, že má právomoc o tejto žalobe rozhodnúť (pozri analogicky rozsudok z 25. marca 2021, Carvalho a i./Parlament a Rada, C-565/19 P, EU:C:2021:252, bod 48), pretože inak by článok 24 ods. 1 druhý pododsek posledná veta ZEÚ a článok 275 prvý odsek ZFEÚ sčasti stratili svoj potrebný účinok a porušili by sa zásady prenesenia právomocí a inštitucionálnej rovnováhy.

74 Okrem toho na rozdiel od toho, čo tvrdili odvolateľky na pojednávaní, toto posúdenie nemôže byť spochybnené judikatúrou Súdneho dvora vyplývajúcou z bodov 55 až 60 a 67 rozsudku z 20. septembra 2016, Ledra Advertising a i./Komisia a ECB (C-8/15 P až C-10/15 P, EU:C:2016:701), podľa ktorej je Charta určená inštitúciám Únie, aj keď konajú mimo právneho rámca Únie.

75 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že vo veci, v ktorej bol vydaný tento rozsudok, Súdny dvor rozhodoval o žalobe o určenie mimozmluvnej zodpovednosti podanej viacerými fyzickými a právnickými osobami proti Komisii a Európskej centrálnej banke (ECB) z dôvodu porušenia ich základných práv v rámci Zmluvy, ktorou sa zriaďuje Európsky mechanizmus pre stabilitu, uzavretej v Bruseli 2. februára 2012.

76 V uvedenom rozsudku tak išlo o porušenie základných práv v inom rámci než v rámci SZBP, čo je rámec, na ktorý sa nevzťahujú ustanovenia Zmlúv, vo vzťahu ku ktorým článok 24 ZEÚ a článok 275 ZFEÚ obmedzujú právomoc Súdneho dvora Európskej únie.

77 V druhom rade je pravda, že Súdny dvor musí dbať na to, aby výklad, ktorý poskytuje článku 47 Charty, ktorého prvý a druhý odsek zodpovedajú článku 6 ods. 1 a článku 13 EDĽP, zabezpečil takú úroveň ochrany, ktorá nenarušuje úroveň zaručenú v týchto ustanoveniach EDĽP, tak ako ich vykladá Európsky súd pre ľudské práva [pozri v tomto zmysle rozsudok z 19. novembra 2019, A. K. a i. (Nezávislosť disciplinárneho senátu Najvyššieho súdu), C-585/18, C-624/18 a C-625/18, EU:C:2019:982, body 116 až 118, ako aj citovanú judikatúru].

78 Na jednej strane hoci podľa článku 6 ods. 1 EDĽP „každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom“, toto právo nie je absolútne a môže podliehať legitímnym obmedzeniam (pozri rozsudok ESĽP, 14. decembra 2006, Markovic a i. v. Taliansko (CE:ECHR:2006:0214JUD00139803, body 93 a 99). Európsky súd pre ľudské práva v tejto súvislosti rozhodol, že nie je príslušný zasahovať do inštitucionálnej rovnováhy medzi výkonnou mocou a vnútroštátnymi súdmi, keďže táto inštitucionálna rovnováha sa môže odraziť v ústavnom obmedzení právomocí súdov štátu, pokiaľ ide o akty, ktoré nemožno oddeliť od jeho medzinárodných vzťahov (pozri rozsudok ESĽP, 14. septembra 2022, H.F. a i. v. Francúzsko, CE:ECHR:2022:0914JUD002438419, bod 281).

79 Na druhej strane článok 13 EDĽP, ktorý stanovuje, že „každý, koho práva a slobody uznané v [EDĽP] boli porušené, má právo na účinný opravný prostriedok pred vnútroštátnym orgánom“, zaručuje vo vnútroštátnom práve existenciu opravného prostriedku umožňujúceho dovolávať sa práv a slobôd zakotvených v EDĽP, a tak tento článok má za následok požiadavku vnútroštátneho opravného prostriedku, na základe ktorého možno posúdiť obsah „obhájiteľnej výhrady“ na základe EDĽP a poskytnúť primeranú nápravu (rozsudok ESĽP, 10. júla 2020, Mugemangango v. Belgicko, CE:ECHR:2020:0710JUD000031015, bod 130 a citovaná judikatúra).

80 Vzhľadom na to nemožno ani ochranu poskytovanú článkom 13 EDĽP považovať za absolútnu, pretože kontext, v ktorom k údajnému porušeniu došlo, alebo kategória údajných porušení, môžu odôvodniť obmedzenie možných opravných prostriedkov (pozri v tomto zmysle rozsudok ESĽP, 26. októbra 2000, Kudła v. Poľsko, CE:ECHR:2000:0126JUD003021096, bod 151). Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva vyplýva, že článok 6 ods. 1 EDĽP predstavuje vo vzťahu k článku 13 EDĽP *lex specialis* (pozri v tomto zmysle rozsudok ESĽP, 9. marca 2006, Menečeva v. Rusko, ECLI:CE:ECHR:2006:0309JUD005926100, bod 105), a teda tento posledný uvedený článok nemôže spochybniť možnosť štátov odôvodniť také legitímne obmedzenia práva zakotveného v tomto článku 6 ods. 1, ako sú obmedzenia uvedené v judikatúre tohto súdu pripomenutej v bode 78 tohto rozsudku.

81 Všeobecný súd sa teda nedopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď v podstate konštatoval, že ani článok 24 ods. 1 druhý pododsek posledná veta ZEÚ a článok 275 ZFEÚ v spojení s článkom 47 Charty, článkom 6 ods. 1 a článkom 13 EDĽP, ako aj s článkom 2, článkom 3 ods. 5 a článkami 6, 19, 21 a 23 ZEÚ, ani odvolávanie sa na porušenie základných práv samy osebe neodôvodňujú, aby konštatoval, že má právomoc rozhodovať o žalobe, ktorú podali KS a KD.

82 V tejto súvislosti treba tiež odmietnuť argumentáciu Komisie, podľa ktorej mal Všeobecný súd konštatovať, že má právomoc vykladať článok 24 ods. 1 ZEÚ a článok 275 druhý odsek ZFEÚ v zmysle článku 6 ods. 2 prvej vety ZEÚ. V tejto súvislosti stačí konštatovať, že v každom prípade

podľa článku 2 prvej vety Protokolu (č. 8) k článku 6 ods. 2 [ZEÚ] o pristúpení Únie k Európskemu dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd „dohoda [o tomto pristúpení] má zaručiť, že pristúpením Únie nebudú dotknuté právomoci Únie alebo právomoci jej inštitúcií“. Tento článok 6 ods. 2 preto nemožno vykladať v tom zmysle, že rozširuje právomoci Súdneho dvora Európskej únie v oblasti SZBP.

83 Rovnako tak treba vzhľadom na judikatúru uvedenú v bode 71 tohto rozsudku odmietnuť tvrdenia Komisie, podľa ktorých na jednej strane zásada rovnosti zaobchádzania by bola porušená, ak by KS a KD boli vylúčené zo systému súdnej ochrany Únie, a na druhej strane že Všeobecný súd mal preskúmať, akými inými prostriedkami by KS a KD mohli dosiahnuť účinnú súdnu ochranu.

84 V dôsledku toho na rozdiel od toho, čo v podstate tvrdí Komisia, nemožno tvrdiť ani to, že Všeobecný súd mal zohľadniť skutočnosť, že rozsudkom High Court of Justice bolo rozhodnuté, že vnútroštátny súd nemá právomoc.

85 Po druhé odvolateľky tvrdia, že Všeobecný súd v bodoch 37 až 39 napadnutého uznesenia nesprávne uplatnil rozsudok zo 6. októbra 2020, Bank Refah Kargaran/Rada (C-134/19 P, EU:C:2020:793). V tejto súvislosti treba pripomenúť, že je pravda, že Súdny dvor v tomto rozsudku rozhodol, že má právomoc rozhodnúť o žalobe o náhradu škody v rozsahu, v akom sa týka náhrady škody, ktorá údajne vznikla v dôsledku reštriktívnych opatrení stanovených v rozhodnutiach v rámci SZBP.

86 Na rozdiel od situácie, o ktorú išlo vo veci, v ktorej bol vydaný uvedený rozsudok, sa žaloba, ktorú podali KS a KD, netýka individuálnych reštriktívnych opatrení. Súdny dvor pritom v súvislosti s aktami prijatými na základe ustanovení o SZBP konštatoval, že práve individuálna povaha týchto aktov, ktorá v súlade s článkom 275 druhým odsekom ZFEÚ umožňuje prístup k súdu Únie (rozsudok z 28. marca 2017, Rosneft, C-72/15, EU:C:2017:236, bod 103 a citovaná judikatúra, ako aj rozsudok z dnešného dňa Neves 77 Solutions, C-351/22, bod 37).

87 Za týchto podmienok nemožno Všeobecnému súdu vytýkať, že v bodoch 37 až 39 napadnutého uznesenia dospel k záveru, že táto žaloba sa týka situácie, ktorá sa od situácie vo veci, v ktorej bol vydaný rozsudok zo 6. októbra 2020, Bank Refah Kargaran/Rada (C-134/19 P, EU:C:2020:793), zásadne líšila a že otázka právomoci súdu Únie, pokiaľ ide o SZBP vo všeobecnosti, sa v uvedenom rozsudku neriešila.

88 Tento záver nemôže spochybniť argumentácia odvolateliek, že Všeobecný súd mal konštatovať, že má právomoc rozhodovať o žalobe, ktorú podali KS a KD na základe uvedeného rozsudku, keďže Súdny dvor Európskej únie má právomoc rozhodovať o všetkých žalobách o mimozmluvnú zodpovednosť podľa článkov 268 a 340 ZFEÚ, vrátane oblasti SZBP, keďže článok 24 ZEÚ a článok 275 ZFEÚ nestanovujú výnimku z tejto všeobecnej právomoci.

89 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že podľa článku 340 druhého odseku ZFEÚ „v prípade nezmluvnej zodpovednosti Únia, v súlade so zásadami spoločnými pre právne poriadky členských štátov, napraví akékoľvek škody spôsobené vlastnými orgánmi alebo pracovníkmi pri výkone ich funkcií“. Článok 268 ZFEÚ navyše stanovuje, že „Súdny dvor Európskej únie má právomoc rozhodovať spory o náhrade škody podľa článku 340 druhého a tretieho odseku [ZFEÚ]“.

90 Okrem toho z ustálenej judikatúry vyplýva, že len Súdny dvor Európskej únie má právomoc rozhodovať spory týkajúce sa mimozmluvnej zodpovednosti Únie, a nie vnútroštátne súdy [pozri v tomto zmysle rozsudky z 13. februára 1979, Granaria, 101/78, EU:C:1979:38, bod 16, a z 15. júla 2021, OH (Imunita voči právomoci), C-758/19, EU:C:2021:603, bod 22].

91 Treba však spresniť, že ani výlučná povaha tejto právomoci, ani autonómia žaloby o mimozmluvnú zodpovednosť Únie nemôžu mať za následok rozšírenie vymedzenia právomoci, ktorú tejto inštitúcii priznávajú Zmluvy. Článok 24 ods. 1 druhý pododsek posledná veta ZEÚ a článok 275 ZFEÚ pritom stanovujú takéto vymedzenia právomoci, a pokiaľ ide o žaloby v oblasti SZBP, treba ich vo vzťahu k článkom 268 a 340 ZFEÚ považovať za *leges speciales*. Nemožno preto súhlasiť s tým, že sa článok 24 ods. 1 druhý pododsek posledná veta ZEÚ a článok 275 ZFEÚ nevzťahujú na žaloby o mimozmluvnú zodpovednosť Únie.

92 Tento záver potvrdzuje aj judikatúra Súdneho dvora, podľa ktorej článok 24 ods. 1 druhý pododsek posledná veta ZEÚ odkazuje na článok 275 druhý odsek ZFEÚ nie na účely určenia druhu konania, v rámci ktorého môže Súdny dvor preskúmať zákonnosť určitých rozhodnutí, ale na účely určenia druhu rozhodnutí, ktorých zákonnosť môže byť Súdnym dvorom preskúmaná v rámci všetkých konaní, ktorých predmetom je takéto preskúmanie zákonnosti (rozsudok z 28. marca 2017, Rosneft, C-72/15, EU:C:2017:236, bod 70).

93 Po tretie treba zamietnuť tvrdenie odvolateliek, podľa ktorého sa Všeobecný súd dopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď sa odvolal na judikatúru vyplývajúcu z bodov 69 a 78 rozsudku z 25. marca 2021, Carvalho a i./Parlament a Rada (C-565/19 P, EU:C:2021:252), keď v bode 41 napadnutého uznesenia rozhodol, že výklad ustanovení Zmlúv týkajúcich sa právomoci súdu Únie v zmysle základného práva na účinnú súdnu ochranu nemôže viesť k vylúčeniu podmienok výslovne stanovených Zmluvou o FEÚ.

94 Hoci sa totiž táto judikatúra týka podmienok prípustnosti žaloby o neplatnosť podľa článku 263 ods. 4 ZFEÚ, treba konštatovať, podobne ako uviedla generálna advokátka v bode 99 svojich návrhov, že Všeobecný súd mohol oprávnene uplatniť uvedenú judikatúru v rámci posúdenia svojej právomoci rozhodovať o žalobe, ktorú podali KS a KD, keďže táto judikatúra vyjadruje zásadu výkladu uplatniteľnú na všetky opravné prostriedky stanovené Zmluvami.

95 Po štvrté a nakoniec z vyššie uvedeného, najmä z bodu 71 tohto rozsudku, vyplýva, že argumentáciu, ktorou KS a KD vo svojom vyjadrení k odvolaniu vo veci C-44/22 P v podstate tvrdia, že článok 298 ods. 1 ZFEÚ a článok 41 Charty podporujú predpoklad, podľa ktorého mal Všeobecný súd konštatovať, že má právomoc rozhodnúť o ich žalobe, treba zamietnuť.

96 V dôsledku toho treba zamietnuť prvú výhradu prvej časti, druhú a tretiu výhradu druhej časti, ako aj tretiu časť jediného odvolacieho dôvodu vo veci C-29/22 P, ako aj prvú a druhú časť prvého odvolacieho dôvodu, druhú časť druhého odvolacieho dôvodu, tretí odvolací dôvod a druhú časť štvrtého odvolacieho dôvodu vo veci C-44/22 P.

O druhej výhrade prvej časti a prvej výhrade druhej časti jediného odvolacieho dôvodu vo veci C-29/22 P, ako aj o tretej časti prvého odvolacieho dôvodu a prvej časti druhého odvolacieho dôvodu vo veci C-44/22 P

Argumentácia účastníkov konania

97 Odvolateľky v podstate tvrdia, že Všeobecný súd v bodoch 34 až 36 napadnutého uznesenia pristúpil k reštriktívnemu a selektívnemu výkladu judikatúry vyplývajúcej z rozsudkov z 12. novembra 2015, Elitaliana/Eulex Kosovo (C-439/13 P, EU:C:2015:753); z 19. júla 2016, H/Rada a i. (C-455/14 P, EU:C:2016:569), ako aj z 25. júna 2020, SATCEN/KF (C-14/19 P, EU:C:2020:492), tým, že obmedzil svoju právomoc na prípady, na ktoré sa vzťahuje táto judikatúra, a to najmä riadenie personálu misie spoločnej bezpečnostnej a obrannej politiky (SBOP), ako aj zadanie verejnej zákazky zahŕňajúcej výdavky z rozpočtu Únie. Komisia tvrdí, že Všeobecný súd tým, že takto postupoval, obmedzil svoju analýzu tejto judikatúry na jednoduché porovnanie skutkových okolností s tými, ktoré sú charakteristické pre prejednávanú vec, a že uvedená judikatúra je uplatniteľná v prejednávanej veci, keďže SZBP predstavuje len kontext, v ktorom došlo k údajným porušeniam práv KS a KD, ktoré sú chránené Chartou a EDĽP.

98 Okrem toho KS a KD tvrdia, že Všeobecný súd sa v bode 39 napadnutého uznesenia dopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď konštatoval, že každé opatrenie prijaté inštitúciami Únie na základe článku 24 ods. 1 ZEÚ sa týka „vymedzenia a vykonávania SZBP“, a teda nepatrí do právomoci Súdneho dvora Európskej únie. Pojmy „vymedzenie“ a „vykonávanie“ sa totiž nenachádzajú v poslednej vete článku 24 ods. 1 druhého pododseku ZEÚ, ktorá sa týka právomoci Súdneho dvora Európskej únie, ale v druhej vete tohto ustanovenia. Všeobecný súd tak nezohľadnil ducha uvedeného ustanovenia a zámer jeho autorov. Okrem toho Všeobecný súd vychádzal z predpokladu, že akty a opomenutia, o ktoré ide v prejednávanej veci, majú čisto politickú povahu len z toho dôvodu, že boli prijaté na základe právomoci Únie v oblasti SZBP, a vyvodil z toho, že sa na ne vzťahuje to isté ustanovenie. Na pojednávaní KS a KD dodali, že otázka právomoci Súdneho dvora Európskej únie sa má preskúmať v každom jednotlivom prípade.

99 Okrem toho sa Komisia domnieva, že v bodoch 23, 28 a 39 napadnutého uznesenia došlo k nesprávnemu právnemu posúdeniu v rozsahu, v akom Všeobecný súd bez poskytnutia ďalších vysvetlení konštatoval, že žaloba, ktorú podali KS a KD, je dôsledkom aktov alebo opomenutí, ktoré patria medzi politické alebo strategické otázky spojené s misiou Eulex Kosovo a ktoré sa týkajú tak vymedzenia a vykonávania SZBP, a to namiesto toho, aby kvalifikoval túto žalobu ako žalobu o náhradu škody za údajné porušenia „základných ľudských práv“. Všeobecný súd totiž neskúmal ani právne nekvalifikoval povahu údajných porušení práva Únie, ani tieto akty a opomenutia.

100 Navyše podľa Komisie Všeobecný súd nespresnil podmienky, ktoré musia byť splnené na to, aby sa konania alebo opomenutia mohli kvalifikovať ako „strategické“ alebo „politické“, ani nespresnil, aké by boli dôsledky takejto kvalifikácie na výklad vylúčenia právomoci Súdneho dvora Európskej únie v oblasti SZBP stanoveného v článku 24 ods. 1 druhom pododseku ZEÚ a článku 275 prvom odseku ZFEÚ. Je však nevyhnutné vymedziť pôsobnosť tohto vylúčenia, ktoré nemožno obmedziť ani na formalistické kritérium, podľa ktorého predmetné opatrenie spadá do oblasti SZBP, ako to vyplýva z bodov 42 a 43 rozsudku z 19. júla 2016, H/Rada a i. (C-455/14 P, EU:C:2016:569), ani na predpoklad „strategickej“ alebo „politickej“ povahy týchto aktov alebo opomenutí. Všeobecný súd tým, že v tomto ohľade odkázal len na tvrdenia, ktoré KS a KD uviedli na podporu svojej žaloby, uvažoval v kruhu. Podľa Komisie sa táto žaloba, hoci spadá do rámca SZBP, týka údajného porušovania ľudských práv v rámci vykonávania misie Eulex Kosovo, a tak sa vzťahuje na jej

administratívne fungovanie. Na rozdiel od prípadu, kedy ide napríklad o zriadenie misie alebo vymedzenia jej cieľov a úloh, však povinnosti v oblasti základných práv nespadajú ani pod SZBP, ani pod politické či strategické otázky a rozhodnutia.

101 Na pojednávaní Komisia dodala, že na určenie právomoci Súdneho dvora Európskej únie preskúmať údajné porušenia základných práv je potrebné preukázať existenciu priamej príčinnej súvislosti medzi údajným porušením základných práv a každým z predmetných aktom a opomenutí. V prejednávanej veci je pritom takúto súvislosť možné preukázať bez akýchkoľvek ťažkostí vzhľadom na predmetné porušenia ľudských práv, ktoré konštatovala kontrolná komisia.

102 Belgické kráľovstvo, Luxemburské veľkovojvodstvo, Holandské kráľovstvo, Rakúska republika a Švédske kráľovstvo na pojednávaní v podstate tvrdili, že otázka, či predmetné akty a opomenutia majú politickú alebo strategickú povahu, nezohráva žiadnu úlohu v rámci preskúmania právomoci Súdneho dvora Európskej únie v oblasti SZBP, keďže tieto akty a opomenutia sa týkajú porušení základných práv. V takom prípade sa totiž vylúčenie právomoci tejto inštitúcie, ako je stanovené v článku 24 ods. 1 druhom pododseku poslednej vete ZEÚ a článku 275 prvom odseku ZFEÚ, neuplatní.

103 Rumunsko okrem toho uviedlo, že základné práva sa musia dodržiavať vo všetkých oblastiach práva Únie, a to aj v oblasti SZBP. V takomto prípade, ak je vylúčená *actio popularis*, by dotknutá osoba mala podrobne začať konanie o výhrade týkajúcej sa práva priznaného vnútroštátnym právom a preukázať, že bola priamo dotknutá účinkami sporného opatrenia, aby mohla založiť právomoc Súdneho dvora Európskej únie, ako to vyplýva z rozsudku Európskeho súdu pre ľudské práva zo 7. mája 2021, Xero Flor w Polsce sp. z o. o. v. Poľsko (CE:ECHR:2021:0507JUD000490718, bod 187).

104 Okrem toho podľa Fínskej republiky cieľom vylúčenia právomoci Súdneho dvora Európskej únie v oblasti SZBP je zachovanie inštitucionálnej rovnováhy. Z toho vyplýva, že uvedené vylúčenie sa vzťahuje len na opatrenia týkajúce sa vymedzenia tejto politiky, a najmä SBOP, zatiaľ čo táto inštitúcia má právomoc preskúmavať akty a opomenutia, ku ktorým došlo v rámci vykonávania uvedených politík v praxi, akými sú tie, o ktoré ide v prejednávanej veci.

105 Rada a ESVČ namietajú, že na rozdiel od vecí, v ktorých boli vydané rozsudky z 12. novembra 2015, Elitaliana/Eulex Kosovo (C-439/13 P, EU:C:2015:753); z 19. júla 2016, H/Rada a i. (C-455/14 P, EU:C:2016:569), ako aj z 25. júna 2020, SATCEN/KF (C-14/19 P, EU:C:2020:492), akty a opomenutia, ktoré sú predmetom žaloby, ktorú podali KS a KD, sa netýkajú výlučne riadenia personálu, pracovnoprávnych sporov alebo vykonávania aktu, ktorý bol síce prijatý na operatívne účely subjektom spadajúcim do oblasti SZBP, je však založený na Zmluve o FEÚ. Tieto akty a opomenutia spadajú medzi politické alebo strategické otázky v oblasti tejto politiky, najmä v rozsahu, v akom sa týkajú mandátu udeleného misii Eulex Kosovo a zdrojov, ktoré boli tejto misii poskytnuté na účely výkonu tohto mandátu. Z uvedeného vyplýva, že Súdny dvor Európskej únie nemá podľa článku 24 ods. 1 druhého pododseku poslednej vety ZEÚ a článku 275 ZFEÚ právomoc rozhodnúť o tejto žalobe.

106 Podľa Rady totiž z bodov 57 až 61 návrhov, ktoré predniesol generálny advokát Bobek vo veci SATCEN/KF (C-14/19 P, EU:C:2020:220), vyplýva, že Súdny dvor Európskej únie nemá na základe týchto ustanovení právomoc v oblasti SZBP, pokiaľ je akt Únie jednak formálne založený na ustanoveniach týkajúcich sa tejto politiky a jednak svojím obsahom zodpovedá opatreniu spadajúcemu do uvedenej politiky. Právomoc tejto poslednej uvedenej inštitúcie sa teda

nevzťahuje na opatrenia spadajúce do samotnej podstaty SZBP, a najmä SBOP, a to tak pokiaľ ide o zákonnosť opatrení v rámci vymedzenia a vykonávania týchto politík, ako aj o vznik mimozmluvnej zodpovednosti Únie vyplývajúcej z činnosti alebo nečinnosti v tejto oblasti.

107 Okrem toho Rada tvrdí, že na účely zachovania potrebného účinku článku 24 ods. 1 druhého pododseku poslednej vety ZEÚ a článku 275 ZFEÚ treba nájsť vhodné kritérium na vymedzenie právomoci Súdneho dvora Európskej únie v oblasti SZBP. Toto kritérium by mohlo súvisieť s uplatňovaním všeobecných zásad právneho poriadku Únie, akou je zásada riadnej správy vecí verejných, a malo by umožniť zachovať jasný rozdiel medzi aktmi zahŕňajúcimi diskrečné rozhodnutia politickej povahy, či už sú stanovené v rozhodnutiach SZBP, alebo v aktoch prijatých na základe SZBP, a administratívnymi aktmi, ktorých cieľom je vykonanie konkrétnych aktov. Ak by sa totiž umožnilo súdne preskúmanie týkajúce sa úrovne a rozdelenia právomoci misie Eulex Kosovo, znamenalo by to, že činnosť Únie v oblasti SBOP zahŕňa povinnosť dosiahnuť výsledok vždy, keď sa Únia rozhodne zasiahnuť s cieľom zabezpečiť dodržiavanie zásad uvedených v článku 21 ods. 1 ZEÚ, čo nie je stanovené v Zmluvách a je nezlučiteľné s výkonom právomoci, ktorá zahŕňa komplexné politické rozhodnutia, ktoré závisia najmä od činností vonkajších aktérov, na ktorých sa nevzťahujú pravidlá Únie.

108 Na pojednávaní Rada dodala, že je potrebné analyzovať v každom jednotlivom prípade právomoc Súdneho dvora Európskej únie v oblasti SZBP, keďže táto posledná uvedená inštitúcia má právomoc len vykladať alebo preskúmavať zákonnosť konkrétnych aktov, ktorými sa táto politika vykonáva, a nie všeobecne záväzných aktov. V prejednávanej veci by Súdny dvor Európskej únie mohol mať právomoc preskúmať, či Eulex Kosovo porušila základné práva KS a KD v rámci vyšetrovaní vykonávaných touto misiou, zatiaľ čo odňatie výkonného mandátu uvedenej misie rozhodnutím 2018/856 a otázka, či jej boli pridelené dostatočné zdroje, sú politickými alebo strategickými otázkami.

109 Okrem toho podľa ESVČ akty a opomenutia, ktoré sú predmetom žaloby, ktorú podali KS a KD, sú buď operačnými činnosťami misie Eulex Kosovo, alebo politickými či strategickými otázkami. Skutočnosť, že táto misia vyšetrovanie vedie, alebo od jeho vedenia upustí, predstavuje opatrenie spadajúce výlučne do oblasti SZBP. Činnosti vedené takouto misiou by pritom mohli byť predmetom súdneho preskúmania len vtedy, ak by v rámci výkonu jej mandátu došlo k zjavným pochybeniam alebo ak by konala svojvoľne. V prejednávanej veci však nejde o takýto prípad.

110 ESVČ na pojednávaní dodala, že vymedzenie strategických záujmov v zmysle článku 26 ZEÚ, rozhodnutia týkajúce sa operačných činností podľa článku 28 ZEÚ, pozície Únie k určitej záležitosti geografickej povahy podľa článku 29 ZEÚ a rozhodovanie o vymenovaní osobitného zástupcu v súlade s článkom 33 ZEÚ sú podstatou SZBP, a preto nemôžu byť predmetom súdneho preskúmania. Okrem toho článok 43 ZEÚ obsahuje zoznam viacerých úloh, ktoré majú vykonávať misie SBOP. Tento zoznam znázorňuje druh rozhodnutí, ktoré nepodliehajú súdnemu preskúmaniu Súdnym dvorom Európskej únie, keďže o vykonávaní najmä humanitárnych a záchranných misií, ako aj poradenských a asistenčných misií vo vojenskej oblasti rozhoduje Rada. Naopak výkonné rozhodnutia prijaté na základe aktov Rady, najmä Komisiou alebo samotnou dotknutou misiou, ako sú rozhodnutia týkajúce sa zamestnávania personálu v zmysle článku 15a jednotnej akcie 2008/124, zmenenej rozhodnutím 2014/349, by mohli byť predmetom takéhoto súdneho preskúmania.

111 Francúzska republika na pojednávaní tvrdila, že Európsky súd pre ľudské práva v rozsudku zo 14. decembra 2006 (Markovic a i. v. Taliansko, CE:ECHR:2006:1214JUD000139803) pripustil, že niektoré akty zahraničnej politiky nespadajú do právomoci súdu. Treba teda rozlišovať na jednej

strane medzi aktmi čisto administratívnej správy, ktoré nie sú neoddeliteľne spojené so SZBP a ktoré nemajú politický význam, a na druhej strane aktmi, ktorých cieľom je prispieť k vedeniu, definovaniu alebo vykonávaniu SZBP. V prejednávanej veci však akty a opomenutia, ktorých sa týka žaloba, ktorú podali KS a KD, patria do tejto poslednej uvedenej kategórie aktov a nie je možné ich od tejto politiky oddeliť, keďže táto politika tvorí podstatu prejednávaných vecí, a tak iba vnútroštátne súdy majú právomoc preskúmať tieto akty a opomenutia. S vedením misie Eulex Kosovo priamo súvisia najmä rozhodnutia o začatí vyšetrovania. Nejde teda o činnosť alebo rozhodnutie v rámci riadenia. Navyše kritérium priamej súvislosti navrhované Komisiou nie je relevantné, keďže na účely posúdenia právomoci Súdneho dvora Európskej únie je rozhodujúci hmotnoprávny obsah napadnutého aktu, a nie uplatňované dôvody.

112 Česká republika na pojednávaní uviedla, že osobitná povaha SZBP musí byť chránená a že táto politika podlieha osobitným pravidlám a postupom, a to aj pokiaľ ide o právomoc Súdneho dvora Európskej únie. Je však možné nájsť rovnováhu medzi potrebou chrániť tieto osobitné pravidlá a postupy na jednej strane a zárukou účinnej súdnej ochrany základných práv na strane druhej.

Posúdenie Súdnym dvorom

113 Druhou výhradou prvej časti a prvou výhradou druhej časti jediného odvolacieho dôvodu vo veci C-29/22 P, ako aj treťou časťou prvého odvolacieho dôvodu a prvou časťou druhého odvolacieho dôvodu vo veci C-44/22 P odvolateľky v podstate vytýkajú Všeobecnému súdu, že sa v bodoch 34 až 36 napadnutého uznesenia dopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď rozhodol, že judikatúra Súdneho dvora vyplývajúca z rozsudkov z 12. novembra 2015, Elitaliana/Eulex Kosovo (C-439/13 P, EU:C:2015:753); z 19. júla 2016, H/Rada a i. (C-455/14 P, EU:C:2016:569), ako aj z 25. júna 2020, SATCEN/KF (C-14/19 P, EU:C:2020:492), sa v prejednávanej veci neuplatňuje, a jednak rozhodol, že nemá právomoc z dôvodu, že žaloba, ktorú podali KS a KD, je dôsledkom aktov a opomenutí, ktoré patria medzi politické alebo strategické otázky súvisiace s misiou Eulex Kosovo a ktoré sa týkajú vymedzenia a vykonávania SZBP. V tejto poslednej uvedenej súvislosti sa KS a KD domnievajú, že bod 39 tohto uznesenia obsahuje nesprávne právne posúdenie, zatiaľ čo Komisia spochybňuje body 23, 28 a 39 uvedeného uznesenia.

114 Na úvod treba spresniť, že v tomto bode 23 sa Všeobecný súd obmedzil na uvedenie tvrdení, ktoré KS a KD uviedli v rámci svojej žaloby. V rozsahu, v akom sa však Komisia nedovoláva skreslenia týchto tvrdení, treba hneď na úvod zamietnuť prvú časť jej druhého odvolacieho dôvodu v rozsahu, v akom sa týka uvedeného bodu 23, keďže vychádza z nesprávneho výkladu napadnutého uznesenia.

115 Okrem toho treba pripomenúť, že z judikatúry uvedenej v bode 63 tohto rozsudku vyplýva, že v rámci preskúmania právomoci Súdneho dvora Európskej únie rozhodovať o žalobe, ktorej predmetom sú akty alebo opomenutia v rámci SZBP, treba v prvom rade overiť, či sa na predmetnú situáciu vzťahuje niektorý z prípadov stanovených v článku 24 ods. 1 druhom pododseku poslednej vete ZEÚ a článku 275 druhom odseku ZFEÚ, v ktorých je táto právomoc výslovne uznaná.

116 Ak to tak nie je, treba v druhom rade posúdiť, či, ako v podstate vyplýva z judikatúry Súdneho dvora vyplývajúcej z bodu 49 rozsudku z 12. novembra 2015, Elitaliana/Eulex Kosovo (C-439/13 P, EU:C:2015:753); z bodu 55 rozsudku z 19. júla 2016, H/Rada a i. (C-455/14 P, EU:C:2016:569), ako aj z bodu 66 rozsudku z 25. júna 2020, SATCEN/KF (C-14/19 P,

EU:C:2020:492), právomoc Súdneho dvora Európskej únie môže byť založená na tom, že predmetné akty a opomenutia priamo nesúvisia s politickými alebo strategickými rozhodnutiami inštitúcií, orgánov, úradov a agentúr Únie v rámci SZBP, a najmä SBOP.

117 Ak teda predmetné akty alebo opomenutia priamo nesúvisia s týmito politickými alebo strategickými rozhodnutiami, Súdny dvor Európskej únie má právomoc posúdiť zákonnosť týchto aktov alebo opomenutí alebo ich vykladať. Naopak, ak uvedené akty alebo opomenutia priamo súvisia s uvedenými politickými alebo strategickými rozhodnutiami, táto inštitúcia musí vyhlásiť, že nemá právomoc.

118 Z uvedeného vyplýva, že podľa článku 24 ods. 1 druhého pododseku poslednej vety ZEÚ a článku 275 prvého odseku ZFEÚ Súdny dvor Európskej únie nemá právomoc posudzovať zákonnosť alebo vykladať akty alebo opomenutia, ktoré priamo súvisia s vedením, vymedzením alebo vykonávaním SZBP, a najmä SBOP, konkrétne s určovaním strategických záujmov Únie, ako aj vymedzením činností a pozícií, ktoré má Únia prijať, ako aj všeobecných usmernení SZBP v zmysle článkov 24 až 26, 28, 29, 37, 38, 42 a 43 ZEÚ.

119 Ako vyplýva z bodov 62, 68 až 73, 77 až 80 a 91 tohto rozsudku, tento záver je po prvé v súlade so znením týchto ustanovení, ktoré v zásade vylučujú právomoc Súdneho dvora Európskej únie v oblasti SZBP, po druhé je potvrdený kontextom, do ktorého patria, keďže umožňuje zachovať potrebný účinok uvedených ustanovení, avšak bez toho, aby neoprávnene zasahoval do práva na účinný prostriedok nápravy, a po tretie zodpovedá cieľu sledovanému týmito ustanoveniami.

120 Po tomto spresnení treba na jednej strane overiť, či sa Všeobecný súd v bodoch 28, 33 až 36 a 39 napadnutého uznesenia dopustil nesprávneho právneho posúdenia v rozsahu, v akom s cieľom vylúčiť svoju právomoc na základe článku 24 ods. 1 druhého pododseku poslednej vety ZEÚ a článku 275 prvého odseku ZFEÚ uplatnil kritérium spočívajúce v overení, či akty a opomenutia, na ktoré sa vzťahuje žaloba, ktorú podali KS a KD, spadali medzi „politické alebo strategické otázky súvisiace s [Eulex Kosovo]“, ktoré sa týkajú „vymedzenia a vykonávania SZBP“, a či na druhej strane je uplatnenie tohto kritéria v prejednávanej veci uplatnené nesprávne.

121 V tejto súvislosti treba vykonať konkrétnu analýzu každého z aktov a opomenutí, ktoré spadajú do oblasti SZBP, a najmä SBOP, ktorých sa týka predmetná žaloba, pričom treba zohľadniť skutočnosť, že cieľ právnej istoty vyžaduje, aby súd Únie nebol povinný meritórne preskúmať vec samu, aby určil svoju právomoc (pozri analogicky rozsudky z 3. júla 1997, Benincasa, C-269/95, EU:C:1997:337, bod 27, a z 8. februára 2024, Inkreal, C-566/22, EU:C:2024:123, bod 27).

122 Po prvé v prejednávanej veci Všeobecný súd v bodoch 28, 33 až 36 a 39 napadnutého uznesenia konštatoval, že žaloba, ktorú podali KS a KD, nepatrí medzi prípady, v ktorých článok 24 ods. 1 druhý pododsek posledná veta ZEÚ a článok 275 druhý odsek ZFEÚ výslovne stanovujú, že Súdny dvor Európskej únie má právomoc v oblasti SZBP, čo nie je v rámci prejednávaných odvolaní spochybnené.

123 Po druhé Všeobecný súd v podstate konštatoval, že akty a opomenutia, ktorých sa táto žaloba týka, priamo súvisia s touto politikou vzhľadom na ich politickú a strategickú povahu, ako aj ich súvislosť s vymedzením a vykonávaním SZBP.

124 Za týchto podmienok treba posúdiť, či sa Všeobecný súd v bodoch 28 a 39 napadnutého uznesenia dopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď rozhodol, že nemá právomoc rozhodovať o žalobe, ktorú podali KS a KD z dôvodu, že všetky akty a opomenutia, na ktoré sa táto žaloba vzťahuje a ktoré sú uvedené v bode 20 tohto rozsudku, priamo súvisia s vymedzením a vykonávaním politických alebo strategických rozhodnutí SZBP.

125 Po prvé KS a KD na podporu svojej žaloby uviedli, že Eulex Kosovo porušila články 2 a 3 EDĽP, ako aj články 2 a 4 Charty, keďže z dôvodu nedostatku zdrojov potrebných na výkon výkonného mandátu tejto misie a personálu tejto misie vhodného na tento výkon nebolo uskutočnené náležité vyšetrenie.

126 Pokiaľ ide o údajný nedostatok potrebných zdrojov, treba uviesť, že prostriedky poskytnuté misii SZBP, a najmä SBOP na základe článku 28 ods. 1 prvého pododseku ZEÚ priamo súvisia s politickými alebo strategickými rozhodnutiami uskutočnenými v rámci SZBP, ako to v podstate konštatoval Všeobecný súd.

127 Pokiaľ ide naopak o údajný nedostatok vhodného personálu misie Eulex Kosovo, jej schopnosť zamestnávať personál, ktorá vyplýva zo znenia článku 15a jednotnej akcie 2008/124, zmenenej rozhodnutím 2014/349, predstavuje akt bežného riadenia v rámci výkonu mandátu uvedenej misie. Táto misia teda musí v rámci zdrojov, ktoré má k dispozícii, zabezpečiť, aby zamestnávala vhodný personál.

128 Rozhodnutia prijaté misiou Eulex Kosovo, pokiaľ ide o výber personálu, ktorý táto misia zamestnáva, na rozdiel od tvrdenia týkajúceho sa nedostatku potrebných zdrojov, však priamo nesúvisia s politickými alebo strategickými rozhodnutiami, ktoré uvedená misia uskutočňuje v rámci SZBP. Z uvedeného vyplýva, že Všeobecný súd sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď konštatoval, že údajný nedostatok vhodného personálu patrí medzi politické alebo strategické otázky, ktoré sa týkajú vymedzenia a vykonávania SZBP.

129 Po druhé KS a KD na podporu svojej žaloby uviedli, že došlo k porušeniu článku 6 ods. 1 a článku 13 EDĽP, ako aj článku 47 Charty z dôvodu neexistencie ustanovení upravujúcich právnu pomoc v rámci konaní pred kontrolnou komisiou a opravný prostriedok proti zisteným porušeniam a ktoré by tejto komisii umožňovali vykonať jej rozhodnutia.

130 Pokiaľ ide o neexistenciu ustanovení upravujúcich právnu pomoc v rámci konaní vedených pred kontrolnou komisiou, treba konštatovať, že táto časť žaloby, ktorú podali KS a KD sa týka procesných pravidiel tejto komisie, ktorá je, ako vyplýva z bodu 6 tohto rozsudku, poverená preskúmaním sťažností podaných pre porušenia ľudských práv, ktorých sa dopustila misia Eulex Kosovo. Tieto čisto procesné pravidlá však priamo nesúvisia s politickými alebo strategickými rozhodnutiami uskutočnenými v rámci SZBP. Body 28 a 39 napadnutého uznesenia preto vychádzajú z nesprávneho právneho posúdenia v rozsahu, v akom sa týkajú neexistencie takýchto procesných ustanovení.

131 Rovnako, pokiaľ ide o neexistenciu vykonávacích právomocí zverených kontrolnej komisii alebo opravných prostriedkov v prípade porušení konštatovaných touto kontrolnou komisiou, treba uviesť, že v súlade s článkami 1 a 2 jednotnej akcie 2008/124 bola misia Eulex Kosovo zriadená s cieľom pomôcť kosovským inštitúciám, justičným orgánom a orgánom činným v trestnom konaní pri napredovaní v udržateľnom rozvoji a zodpovednosti a pri ďalšom posilňovaní nezávislého multietnického súdneho systému, ako aj multietnickej polície a colnej správy tak, aby tieto inštitúcie boli chránené pred politickým vplyvom a aby dodržiavali medzinárodne uznávané

normy a osvedčené európske postupy. Rozhodnutie o tom, či sa na akty a opomenutia tejto misie vzťahuje kontrolný mechanizmus zodpovedajúci týmto normám, teda priamo nesúvisí s politickými alebo strategickými rozhodnutiami týkajúcimi sa uvedenej misie, ale len s jedným aspektom jej administratívneho riadenia. Všeobecný súd sa teda v bodoch 28 a 39 napadnutého uznesenia dopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď konštatoval, že táto časť žaloby, ktorú podali KS a KD, spadá priamo pod takéto rozhodnutia.

132 Po tretie KS a KD na podporu svojho odvolania uvádzajú, že neboli prijaté nápravné opatrenia umožňujúce napraviť porušenia základných práv konštatované kontrolnou komisiou. Okrem toho tvrdili, že došlo k obchádzaniu alebo zneužitiu právomoci jednak z dôvodu tvrdení Rady a ESVČ, podľa ktorých misia Eulex Kosovo urobila všetko pre to, aby vyšetrila predmetné trestné činy a kontrolná komisia nemá právomoc súdneho orgánu, a jednak z dôvodu, že v prípade KD, ktorý sa týkal vojnového zločinu, nebolo uskutočnené zo strany tejto misie alebo Úradu špeciálnej prokuratúry riadne právne preskúmanie ani stíhanie pred Špecializovanou komorou pre Kosovo.

133 V tejto súvislosti treba uviesť, že neexistencia týchto nápravných opatrení, ako aj riadneho právneho preskúmania tejto veci súvisia s neprijatím individuálnych opatrení týkajúcich sa konkrétnych situácií KS a KD, a nesúvisia priamo s politickými alebo strategickými rozhodnutiami uskutočnenými v rámci SZBP. To isté platí pre tvrdenie Rady a ESVČ, podľa ktorého táto misia urobila všetko pre to, aby vyšetrila predmetné trestné činy.

134 Pokiaľ ide o tvrdenie, že kontrolná komisia nemá právomoc súdneho orgánu, treba konštatovať, že ide o akt, ktorý nie je záväzný.

135 Za týchto podmienok akty a opomenutia uvedené v bode 132 tohto rozsudku nemôžu priamo súvisieť s politickými alebo strategickými rozhodnutiami uskutočnenými v rámci SZBP, a teda body 28 a 39 obsahujú nesprávne právne posúdenie v rozsahu, v akom Všeobecný súd konštatoval, že tieto akty a opomenutia patria medzi politické alebo strategické otázky týkajúce sa vymedzenia a vykonávania tejto politiky.

136 Po štvrté rozhodnutie o odňatí výkonného mandátu misie SZBP, a najmä misie SBOP, priamo súvisí s takýmito rozhodnutiami v zmysle článku 28 ods. 1 a článku 43 ods. 2 ZEÚ. Všeobecný súd sa teda nedopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď konštatoval, že nemá právomoc rozhodnúť o výhradách týkajúcich sa odňatia výkonného mandátu misie Eulex Kosovo rozhodnutím 2018/856, ktorým bola zrušená povinnosť tejto misie, zakotvená v článku 3 písm. d) jednotnej akcie 2008/124, a to dbať na to, aby určité trestné činy „sa riadne vyšetrili a stíhali… aby sa o nich rozhodlo a rozsudok bol vykonaný“.

137 Vzhľadom na predchádzajúce úvahy treba vyhovieť druhej výhrade prvej časti a prvej výhrade druhej časti jediného odvolacieho dôvodu vo veci C-29/22 P, ako aj tretej časti prvého odvolacieho dôvodu a prvej časti druhého odvolacieho dôvodu vo veci C-44/22 P, a v dôsledku toho zrušiť napadnuté uznesenie v tej časti, v ktorej Všeobecný súd v bodoch 28 a 39 tohto uznesenia konštatoval, že zjavne nemá právomoc rozhodovať o žalobe, ktorú podali KS a KD z dôvodu, že táto žaloba súvisí s politickými alebo strategickými otázkami, ktoré sa týkajú vymedzenia a vykonávania SZBP v rozsahu, v akom sa táto žaloba týkala:

– porušenia článkov 2 a 3 EDĽP, ako aj článkov 2 a 4 Charty, ktorého sa dopustila Eulex Kosovo v dôsledku toho, že sa náležite nevyšetrilo zmiznutie a vražda ich rodinných príslušníkov z dôvodu nedostatku personálu tejto misie vhodného na výkon jej výkonného mandátu,

pričom kontrolná komisia konštatovala toto porušenie v prípade KS 11. novembra 2015 a v prípade KD 19. októbra 2016,

– porušenia článku 6 ods. 1 a článku 13 EDĽP, ako aj článku 47 Charty z dôvodu neexistencie ustanovení o právnej pomoci osobám, ktoré vystupujú v konaní pred kontrolnou komisiou ako navrhovatelia, a z dôvodu, že táto kontrolná komisia bola zriadená bez právomoci vykonávať svoje rozhodnutia alebo možnosti podať, vo vzťahu k porušovaniam ľudských práv, ktorých sa dopustila Eulex Kosovo, opravný prostriedok,

– neprijatia nápravných opatrení, ktoré by umožnili úplne alebo čiastočne napraviť porušenia uvedené v prvej a druhej zarážke, hoci vedúci misie Eulex Kosovo údajne 29. apríla 2016 oznámil Únii závery kontrolnej komisie;

– obídenia alebo zneužitia výkonnej moci Radou a ESVČ 12. októbra 2017 v dôsledku tvrdenia, že Eulex Kosovo urobila všetko pre to, aby vyšetrila dotknuté trestné činy, ktorých obeťami boli rodinní príslušníci KS a KD, a že kontrolná komisia nemá právomoc súdneho orgánu,

– obídenia alebo zneužitia výkonnej alebo verejnej moci, keďže sa nezabezpečilo, aby sa vo veci KD, ktorá sa týkala vojnového zločinu, vykonalo zo strany misie Eulex Kosovo alebo Úradu špeciálnej prokuratúry riadne právne preskúmanie a stíhanie pred Špecializovanou komorou pre Kosovo.

138 V zostávajúcej časti treba zamietnuť druhú výhradu prvej časti a prvú výhradu druhej časti jediného odvolacieho dôvodu vo veci C-29/22 P, ako aj tretiu časť prvého odvolacieho dôvodu a prvú časť druhého odvolacieho dôvodu vo veci C-44/22 P.

O štvrtej časti jediného odvolacieho dôvodu vo veci C-29/22 P

Argumentácia účastníkov konania

139 Vo štvrtej časti svojho jediného odvolacieho dôvodu KS a KD po prvé tvrdia, že Všeobecný súd sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď nepreskúmal podstatné časti ich žaloby a dostatočne neodôvodnil svoj záver, podľa ktorého zjavne nemá právomoc rozhodnúť o tejto žalobe. Žiadna skutočnosť totiž nepreukazuje, že sa zaoberal právnymi zásadami uvedenými v rozsudku zo 6. októbra 2020, Bank Refah Kargaran/Rada (C-134/19 P, EU:C:2020:793), alebo že zohľadnil tvrdenie Komisie, podľa ktorého je nemysliteľné, aby právny poriadok Únie umožňoval vykladať činnosť Únie spôsobom, ktorý by porušoval jej základné zásady bez akejkoľvek ochrany jednotlivcov, ktorí znášajú bremeno súvisiace s takýmto porušovaním. Okrem toho mal Všeobecný súd odpovedať na podrobné tvrdenia Komisie týkajúce sa relevantnosti Charty a EDĽP na účely rozhodnutia o svojej právomoci. Všeobecný súd navyše nezohľadnil rozsudok High Court of Justice ani dôsledky napadnutého uznesenia pre KS a KD. Tento nedostatok odôvodnenia je osobitne významný vzhľadom na závažnosť porušenia základných práv, ktorých sa týkala uvedená žaloba.

140 Po druhé KS a KD tvrdia, že Všeobecný súd nesprávne pochopil ich tvrdenia, keď v bodoch 23 a 28 napadnutého uznesenia odkázal na „politické alebo strategické otázky“. Týmito tvrdeniami totiž nechceli spochybniť politické alebo strategické rozhodnutia Únie zriadiť misiu Eulex Kosovo, ale výkonný mandát udelený tejto misii, najmä pokiaľ ide o uskutočnenie vyšetrovania, ktoré vo svojej podstate nespadá do oblasti SZBP a môže sa uskutočniť v inom kontexte.

141 Po tretie KS a KD tvrdia, že na rozdiel od toho, čo vyplýva z bodu 40 tohto uznesenia, netvrdili, že Všeobecný súd mal uznať svoju právomoc rozhodnúť o ich žalobe len z toho dôvodu, že takéto uznanie je jediným prostriedkom na zabezpečenie ich účinnej súdnej ochrany.

142 Komisia sa pripája k argumentácii KS a KD, zatiaľ čo Rada a ESVČ s ňou nesúhlasia.

Posúdenie Súdnym dvorom

143 V rozsahu, v akom vo štvrtej časti svojho jediného odvolacieho dôvodu KS a KD Všeobecnému súdu v prvom rade vytýkajú, že neodpovedal na niektoré z ich tvrdení a porušil svoju povinnosť odôvodnenia, treba pripomenúť, že na jednej strane v rámci odvolania je cieľom preskúmania Súdnym dvorom najmä overiť, či Všeobecný súd z právneho hľadiska odpovedal dostatočne na všetky tvrdenia odvolateliek, a na druhej strane, že dôvod založený na tom, že Všeobecný súd neodpovedal na tvrdenia predložené v prvostupňovom konaní, predstavuje v podstate tvrdenie, že došlo k porušeniu povinnosti odôvodnenia. Táto povinnosť však Všeobecnému súdu neukladá povinnosť vypracovať odôvodnenie, ktoré by vyčerpávajúcim spôsobom rozoberalo jednotlivo všetky úvahy vyjadrené účastníkmi sporu, a odôvodnenie Všeobecného súdu teda môže byť implicitné pod podmienkou, že umožní dotknutým osobám oboznámiť sa s dôvodmi, pre ktoré Všeobecný súd neuznal ich tvrdenia, a poskytne Súdnemu dvoru dostatok prostriedkov, aby mohol vykonať svoje preskúmanie (rozsudok z 28. septembra 2023, Changmao Biochemical Engineering/Komisia, C-123/21 P, EU:C:2023:708, body 185 a 186, ako aj citovaná judikatúra).

144 V prejednávanej veci v rozsahu, v akom KS a KD tvrdia, že Všeobecný súd sa nezaoberal právnymi zásadami uvedenými v rozsudku zo 6. októbra 2020, Bank Refah Kargaran/Rada (C-134/19 P, EU:C:2020:793), treba konštatovať, že v bodoch 37 až 39 napadnutého uznesenia Všeobecný súd jasne uviedol dôvody, pre ktoré sa domnieval, že judikatúra vyplývajúca najmä z bodu 39 tohto rozsudku nie je v prejednávanej veci relevantná.

145 Všeobecnému súdu okrem toho nemožno vytýkať, že nezohľadnil tvrdenie Komisie, podľa ktorého je nepredstaviteľné, aby právny poriadok Únie neposkytoval žiadnu ochranu jednotlivcom, ktorých základné práva sú porušené. V bode 40 napadnutého uznesenia totiž Všeobecný súd v podstate konštatoval, že odôvodnenie uvedené v bodoch 29 až 39 tohto uznesenia nemožno spochybniť len na základe skutočnosti, že uznanie jeho právomoci je jediným prostriedkom na zabezpečenie účinnej súdnej ochrany KS a KD.

146 Okrem toho treba konštatovať, že Všeobecný súd v bode 41 napadnutého uznesenia odpovedal na tvrdenie Komisie týkajúce sa relevantnosti Charty a EDĽP v rámci posúdenia právomoci Súdneho dvora Európskej únie.

147 Ak navyše KS a KD vytýkajú Všeobecnému súdu, že nezohľadnil rozsudok High Court of Justice, ani dôsledky, ktoré pre ne má napadnuté uznesenie, ide o výhrady, ktoré súvisia s tým, ako Všeobecný súd preskúmal svoju právomoc, a preto ich treba zamietnuť vzhľadom na to, čo vyplýva z bodov 83 a 84 tohto rozsudku.

148 Po druhé KS a KD v podstate tvrdia, že Všeobecný súd skreslil alebo prekrútil ich tvrdenia, keď v bodoch 23 a 28 napadnutého uznesenia poukázal na „politické alebo strategické otázky“, treba pripomenúť, že ak odvolateľ tvrdí, že došlo ku skresleniu jeho vlastných tvrdení, musí podľa článku 256 ZFEÚ, článku 58 prvého odseku Štatútu Súdneho dvora Európskej únie a článku 168 ods. 1 písm. d) Rokovacieho poriadku Súdneho dvora presne označiť dôkazy, ktoré ním boli

skreslené, a preukázať chyby v analýze, ktoré viedli Všeobecný súd pri jeho posúdení k takémuto skresleniu (rozsudok z 13. júla 2023, Komisia/CK Telecoms UK Investments, C-376/20 P, EU:C:2023:561, bod 212 a citovaná judikatúra).

149 Vzhľadom na to, čo vyplýva z bodov 27 a 28 žaloby vo veci, v ktorej bolo vydané napadnuté uznesenie, treba konštatovať, že Všeobecný súd v bodoch 23 a 28 tohto uznesenia neprekrútil ani neskreslil argumentáciu KS a KD.

150 Po tretie KS a KD v podstate tvrdia, že Všeobecný súd skreslil ich argumentáciu v rozsahu, v akom z bodu 40 napadnutého uznesenia vyplýva, že tvrdili, že Všeobecný súd mal uznať svoju právomoc rozhodnúť o ich žalobe len z toho dôvodu, že takéto uznanie je jediným prostriedkom na zabezpečenie ich účinnej súdnej ochrany. V tejto súvislosti stačí konštatovať, že vzhľadom na to, čo je uvedené v bode 145 tohto rozsudku, táto argumentácia vychádza z nesprávneho výkladu tohto uznesenia. Z bodu 40 tohto uznesenia totiž nevyplýva, že KS a KD uviedli len tento dôvod na účely určenia tejto právomoci, ale že konštatovanie Všeobecného súdu o nedostatku jeho právomoci vyplývajúce z bodov 29 až 39 uvedeného uznesenia nemôže byť spochybnené len na základe skutočnosti, že neexistuje iný prostriedok na zabezpečenie ich účinnej súdnej ochrany.

151 Štvrtú časť jediného odvolacieho dôvodu vo veci C-29/22 P treba preto zamietnuť.

O prvej časti štvrtého odvolacieho dôvodu vo veci C-44/22 P

Argumentácia účastníkov konania

152 V prvej časti svojho štvrtého odvolacieho dôvodu Komisia tvrdí, že Všeobecný súd mal konštatovať výlučnú právomoc Súdneho dvora Európskej únie na rozhodovanie o žalobe, ktorú podali KS a KD, v súlade s článkami 268, 340 a 344 ZFEÚ, ako aj s ustálenou judikatúrou Súdneho dvora vyplývajúcou najmä z bodu 14 rozsudku z 13. februára 1979, Granaria (101/78, EU:C:1979:38), a bodu 17 rozsudku z 29. júla 2010, Hanssens-Ensch (C-377/09, EU:C:2010:459). Okrem toho treba zabezpečiť koherentnosť systému súdnej ochrany a jednotné uplatňovanie aktov Únie, ako aj zabezpečiť jednotu právneho poriadku Únie a zachovať jeho autonómiu a prednosť práva Únie, ako to vyplýva z judikatúry Súdneho dvora vyplývajúcej najmä z bodu 166 stanoviska 2/13 (Pristúpenie Únie k EDĽP), z 18. decembra 2014 (EU:C:2014:2454), ako aj z bodov 66, 78 a 80 rozsudku z 28. marca 2017, Rosneft (C-72/15, EU:C:2017:236).

153 Navyše, ako vyplýva z rozsudku High Court of Justice, iba Súdny dvor Európskej únie môže poskytnúť účinný prostriedok nápravy, ak, ako je to v prejednávanej veci, zákonnosť činností údajne pripísaných Únii spochybňujú jednotlivci v rámci žaloby o náhradu škody, keďže vnútroštátne súdy nie sú vybavené na to, aby v súvislosti s činnosťami spadajúcimi do oblasti SZBP poskytovali všetky prostriedky nápravy potrebné na zabezpečenie dodržiavania článku 13 EDĽP.

154 KS a KD sa stotožňujú s argumentáciou Komisie, zatiaľ čo Rada a ESVČ s ňou nesúhlasia.

Posúdenie Súdnym dvorom

155 Prvou časťou svojho štvrtého odvolacieho dôvodu Komisia v podstate vytýka Všeobecnému súdu, že nekonštatoval výlučnú právomoc Súdneho dvora Európskej únie rozhodovať o žalobe, ktorú podali KS a KD.

156 Na jednej strane vzhľadom na to, čo vyplýva z bodov 126 a 136 tohto rozsudku, sa však Všeobecný súd nedopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď konštatoval, že nemá právomoc rozhodnúť o tejto žalobe v rozsahu, v akom sa týkala údajného nedostatku zdrojov misie Eulex Kosovo a odňatia výkonného mandátu tejto misie rozhodnutím 2018/856. Všeobecný súd teda *a fortiori* nemohol konštatovať výlučnú právomoc rozhodovať v tejto súvislosti.

157 Na druhej strane, pokiaľ ide o ostatné akty a opomenutia, ktorých sa týkala uvedená žaloba, stačí konštatovať, ako vyplýva z bodu 137 tohto rozsudku, že Všeobecný súd sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď rozhodol, že nemá právomoc rozhodovať v danej veci, pretože tieto akty a opomenutia súvisia s politickými alebo strategickými otázkami týkajúcimi sa vymedzenia a vykonávania SZBP, a to bez toho, aby bolo potrebné preskúmať, či Všeobecný súd mal konštatovať svoju výlučnú právomoc rozhodovať o tejto žalobe v rozsahu, v akom sa týkala uvedených aktov a opomenutí.

158 Za týchto podmienok treba zamietnuť prvú časť štvrtého odvolacieho dôvodu vo veci C-44/22 P.

O žalobe na Všeobecnom súde

159 V súlade s článkom 61 prvým odsekom Štatútu Súdneho dvora môže Súdny dvor v prípade zrušenia rozhodnutia Všeobecného súdu buď sám vydať konečný rozsudok, ak to stav konania dovoľuje, alebo vrátiť vec Všeobecnému súdu na rozhodnutie.

160 KS a KD navrhujú, aby Súdny dvor vydal konečný rozsudok vo veci ich žaloby z dôvodu ich veku a zdravotného stavu. Vo svojich vyjadreniach k odvolaniu vo veci C-44/22 P však požiadali Súdny dvor, aby im umožnil podať novú žiadosť o prístup k OPLAN-u misie Eulex Kosovo predtým, ako rozhodne o výhradách týkajúcich sa neprípustnosti vznesených Radou, Komisiou a ESVČ. Keďže Všeobecný súd nerozhodol o pôvodnej žiadosť o prístup k OPLAN-u misie Eulex Kosovo, boli poškodené v konaní pred Všeobecným súdom v rozpore s článkom 41 Charty a článkom 298 ods. 1 ZFEÚ. Na pojednávaní dodali, že na rozdiel od prípadu vo veci, v ktorej bol vydaný rozsudok z 19. júla 2016, H/Rada a i. (C-455/14 P, EU:C:2016:569, body 65 až 68), Súdny dvor môže s konečnou platnosťou rozhodnúť o prípustnosti ich žaloby až po prijatí rozhodnutia týkajúceho sa tejto novej žiadosti. KS a KD subsidiárne navrhujú, aby Súdny dvor vrátil vec Všeobecnému súdu.

161 Komisia zastáva názor, že pokiaľ ide o prípustnosť a dôvodnosť žaloby, ktorú podali KS a KD, stav konania nedovoľuje rozhodnúť vo veci. Prejednávané veci sa totiž líšia od veci, v ktorej bol vydaný rozsudok z 19. júla 2016, H/Rada a i. (C-455/14 P, EU:C:2016:569, body 65 až 68), v ktorej Súdny dvor v rámci odvolania skutočne disponoval všetkými informáciami, aby mohol rozhodnúť o prípustnosti žaloby vo vzťahu k jednotlivým žalovaným v prvostupňovom konaní.

162 Rada a ESVČ najmä na pojednávaní uviedli, že vec treba vrátiť Všeobecnému súdu, aby preskúmal predmetné výhrady týkajúce sa neprípustnosti, a prípadne dôvodnosť žaloby, ktorú podali KS a KD.

163 V prejednávanej veci treba pripomenúť, že predmetnými výhradami týkajúcimi sa neprípustnosti každá zo žalovaných v prvostupňovom konaní, a to Rada, Komisia a ESVČ, tvrdila, že žaloba, ktorú podali KS a KD, je neprípustná v rozsahu, v akom smeruje proti každej z nich. Treba však konštatovať, že na účely rozhodnutia o týchto výhradách týkajúcich sa neprípustnosti je potrebné odpovedať na zložité otázky, čo sa týka zodpovednosti za jednotlivé údajné porušenia, na ktoré nemožno odpovedať bez toho, aby sa vôbec nezohľadnilo posúdenie dôvodnosti tejto žaloby. Okrem toho takéto preskúmanie, ktoré Všeobecný súd nevykonal, zahŕňa viacero posúdení skutkovej povahy. Uvedená žaloba však nebola v rámci prebiehajúcich odvolacích konaní meritórne prejednaná.

164 V tomto kontexte treba konštatovať, že v prejednávanej veci Súdny dvor nemá k dispozícii informácie potrebné na to, aby s konečnou platnosťou rozhodol o uvedených výhradách neprípustnosti ani o dôvodnosti žaloby, ktorú podali KS a KD.

165 Okrem toho, pokiaľ ide o pôvodnú žiadosť o prístup k OPLAN-u misie Eulex Kosovo, treba konštatovať, že nie je potrebné rozhodnúť o tejto žiadosti, keďže nie je predmetom prejednávaných odvolaní. Na jednej strane totiž KS a KD formálne nespochybnili napadnuté uznesenie v rozsahu, v akom Všeobecný súd nerozhodol o tejto žiadosti. Na druhej strane v rámci prejednávaných odvolaní nepodali novú žiadosť o prístup k OPLAN-u tejto misie, ale len vyjadrili svoje želanie, aby mohli podať takúto žiadosť predtým, ako Súdny dvor rozhodne o predmetných výhradách týkajúcich sa neprípustnosti. Ako však vyplýva z predchádzajúceho bodu, pokiaľ ide o tieto výhrady, prejednávané spojené veci nie sú v stave, aby o nich bolo možné rozhodnúť.

166 Z vyššie uvedeného vyplýva, že vec treba vrátiť Všeobecnému súdu, aby rozhodol o prípustnosti a prípadne o dôvodnosti žaloby, ktorú podali KS a KD, ako aj o pôvodnej žiadosti o prístup k OPLAN-u misie Eulex Kosovo.

O trovách

167 Vzhľadom na to, že vec sa vracia Všeobecnému súdu, o trovách odvolacieho konania sa rozhodne neskôr.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (veľká komora) rozhodol takto:

1. **Uznesenie Všeobecného súdu Európskej únie z 10. novembra 2021, KS a KD/Rada a i. (T-771/20, EU:T:2021:798), sa zrušuje v časti, v ktorej Všeobecný súd konštatoval, že zjavne nemá právomoc rozhodovať o žalobe, ktorú podali KS a KD z dôvodu, že táto žaloba súvisí s politickými alebo strategickými otázkami, ktoré sa týkajú vymedzenia a vykonávania spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky (SZBP) v rozsahu, v akom sa táto žaloba týkala:**

   – **porušenia článkov 2 a 3 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, podpísaného v Ríme 4. novembra 1950, ako aj článkov 2 a 4 Charty základných práv Európskej únie, ktorého sa dopustila misia Eulex Kosovo v dôsledku toho, že sa náležite nevyšetrilo zmiznutie a vražda ich rodinných príslušníkov z dôvodu nedostatku personálu tejto misie vhodného na výkon jej výkonného mandátu, pričom kontrolná komisia pre dodržiavanie ľudských práv – zriadená na základe jednotnej akcie Rady 2008/124/SZBP zo 4. februára 2008 o Misii Európskej únie v Kosove na**

podporu právneho štátu (EULEX KOSOVO) konštatovala toto porušenie v prípade KS 11. novembra 2015 a v prípade KD 19. októbra 2016,

– **porušenia článku 6 ods. 1 a článku 13 tohto Dohovoru, ako aj článku 47 Charty z dôvodu neexistencie ustanovení o právnej pomoci osobám, ktoré vystupujú v konaní pred touto kontrolnou komisiou ako navrhovatelia, a z dôvodu, že táto kontrolná komisia bola zriadená bez právomoci vykonávať svoje rozhodnutia alebo možnosti podať, vo vzťahu k porušovaniam ľudských práv, ktorých sa dopustila Eulex Kosovo, opravný prostriedok,**

– **neprijatia nápravných opatrení, ktoré by umožnili úplne alebo čiastočne napraviť porušenia uvedené v prvej a druhej zarážke, hoci vedúci misie Eulex Kosovo údajne 29. apríla 2016 oznámil Európskej únii závery kontrolnej komisie,**

– **obídenia alebo zneužitia výkonnej moci Radou Európskej únie a Európskou službou pre vonkajšiu činnosť 12. októbra 2017 v dôsledku tvrdenia, že Eulex Kosovo urobila všetko pre to, aby vyšetrila dotknuté trestné činy, ktorých obeťami boli rodinní príslušníci KS a KD, a že kontrolná komisia nemá právomoc súdneho orgánu,**

– **obídenia alebo zneužitia výkonnej alebo verejnej moci, keďže sa nezabezpečilo, aby sa vo veci KD, ktorá sa týkala vojnového zločinu, vykonalo zo strany misie Eulex Kosovo alebo Úradu špeciálnej prokuratúry riadne právne preskúmanie a stíhanie pred Špecializovanou komorou pre Kosovo.**

2. **V zostávajúcich častiach sa odvolania vo veciach C-29/22 P a C-44/22 P zamietajú.**

3. **Vec sa vracia Všeobecnému súdu Európskej únie, aby rozhodol o prípustnosti a prípadne o dôvodnosti žaloby, ktorú podali KS a KD, ako aj o ich žiadosti o vykonanie dôkazných prostriedkov s cieľom získať úplné znenie operačného plánu (OPLAN) misie Eulex Kosovo od zriadenia tejto misie.**

4. **O trovách konania sa rozhodne neskôr.**

Podpisy